

Happy slapping: Med (virtuel) vold skal vold bekæmpes? **Tidens tv:** Rigtige mænd er aldrig ofre. **Arbejdsliv og familieliv:** Tilpas chefstolen til hele chefens liv. **Også mit Danmark?:** Jeg bliver aldrig 100% dansk.

KVINDEN & SAMFUNDET

Nummer 2 · Årgang 127 · November 2011

Når kærligheden gør *fucking* ondt

Unge tier om vold, men tabuet skal tales ihjel.
Opmærksomhed på kærestevold er nødvendigt, for mange
unge ved ikke, hvor de skal gå hen med tvivl og følelser.

{ Verdens ældste
kvindeblad }

Kære læser

Hvert år koster vold mod kvinder samfundet omkring 500 mio. kr. Inden for samme år dør gennemsnitligt 25 kvinder og 7 børn på grund af vold i hjemmet. Halvdelen af de drenge, der oplever vold i barndommen, bliver selv mænd, der slår deres kæreste, og mere end 40 procent af pigerne accepterer senere i voksenlivet at blive udsat for vold. Ifølge Statens Institut for Folkesundheds undersøgelse fra 2008 er der, blandt unge i aldersgruppen 16-24 år, knap 13.000 kvinder og 4.500 mænd, der årligt udsættes for vold af deres kæreste.

Disse tal taler et tydeligt sprog. Vold er stadigvæk, trods mange gode indsatser, et problem vi skal tage seriøst. Vold er et problem, vi skal tale højt og længe om – og vi skal blive ved og ved, indtil tabuet er talt ihjel. For desværre har det vist sig, at især unge sjældent fortæller nogen, når de udsættes for vold. Det er et uudtalt og tabuiseret overgreb, som den unge holder for sig selv. De skammer sig, føler at det er deres egen skyld – og bærer stiltiende overgrebet med sig ind i voksenlivet.

Når de unge aldrig får sat ord på volden, når de aldrig får talt om den skam og skyld, de bærer rundt på – så er der aldrig nogen, der fortæller dem, at disse reaktioner er helt normale for personer, der udsættes for vold. Når de ikke taler med nogen, der kan give dem kvalificeret modspil, så kommer de aldrig frem til erkendelsen af, at det ikke var deres egen skyld, at der ikke er noget at skamme sig over – og det gør dem sårbare. Det er derfor ikke mærkeligt, at voldsudsatte nemt bliver indfanget i et nyt usundt kæresteforhold. Denne gang måske med den kæreste, som de vælger at få børn med.

Unge tier om den vold, de udsættes for – det samme gør deres venner, viser Mary Fondens undersøgelse. Ingen siger noget, hverken til udøveren eller den der bliver udsat for volden. Sådan forholder det sig i al fald i alt for mange tilfælde, men heldigvis ikke altid.

For nylig bankede det på døren hos Dansk Kvindesamfunds Krisecenter, og da vi åbnede døren, stod to unge piger udenfor. De havde fundet frem til adressen på nettet og opsøgte os nu for at få gode råd til, hvordan de bedst kunne tale med en skoleveninde, der blev slået af sin kæreste. Et lyspunkt, midt i alle de triste undersøgelsesresultater.

Jeg ser disse to pigers handling som et tegn på, at unge gerne vil hjælpe, at de hverken er ligeglade, synes vold er i orden eller den voldsudsattes egen skyld. Det er min overbevisning, at de, der står og ser på, unge som gamle, gerne vil stoppe volden, de ved bare ikke altid hvordan.

Derfor sætter *Kvindenø-Samfundet* i dette nummer fokus på kærestevold.

God læselyst.

Lisa Holmfjord

Udgiver

Dansk KvindeSamfund
Niels Hemmingsensgade 10, 3. sal,
1153 København K.
Telefon: 3315 7837
E-mail:
sekretariat@danskkuindesamfund.dk
www.danskkuindesamfund.dk

Støtte

Udgiuet med støtte fra
Ligestillingsafdelingen og Hulda
Pedersens Legat

Redaktør

Lisa Holmfjord
lisa.holmfjord@danskkuindesamfund.dk

Foto

Ty Stange
www.ty-stange.dk

Design og layout

Komma
www.kommaweb.dk

Repro og tryk

Reklameholdet, Jylland - Filipsen
Dalbyvej 93, 6000 Kolding,
www.reklameholdet.dk

Trykkes i 1400 eksemplarer

ISSN: 0106-5084

www.kvindenogsamfundet.dk

Dansk KvindeSamfund

Bladets leder udtrykker Dansk
Kvindesamfunds holdninger.
Øvrige artikler i bladet er ikke
nødvendigtvis i overensstemmelse
med foreningens synspunkter.

Dansk KvindeSamfund arbejder
for fuld ligestilling af og ligeværd for
kvinder og mænd, så de på lige vilkår
kan gøre deres indsats i hjem, erhveru
og det offentlige liv.

Herre i eget hus? 4

TEMA — KÆRESTEVOLD 6

Tabuet skal tales ihjel
Han har skubbet mig ... men det er da ikke vold, vel?
Kom nu, Mulle ... slå kællingen!
Jeg fortæller det til din far
Dagen efter kommer han med blomster

BØGER 25

»Ikke uden mit barn« – anmeldelse af *Forældresvarsloven – når der er vold i familien.*

Danmark er mit land? 26

At turde spørge 28

KVINDEN & KLUMMEN 30

Hvem bestemmer, hvordan chefstolen skal designes?

PORTRÆT – CECILIE NØRGAARD 32

Køn og ligestilling i børnehøjde

Antallet af voldtægtsanmeldelser er faldet
de seneste år. Se procenterne på [side 14](#).

Herre i eget hus?

AF FABIJANA POPOVIC OG RIKKE DREJER

“Herre i eget hus” er et boligprogram, der ifølge TV2 skal hjælpe mænd med at få mere magt i hjemmet, over boligindretningen og i parforholdet. Programmets vært, Pelle Hvenegaard, og designeren Rasmus Larsen sørger med hård hånd for, at hjemmet bliver mere maskulint og »at mændene ikke ender med, at sidde og se Champions League blandt blomstrede puder, gennem en orkide, mens de drikker den billige øl.« Her får mændene psykologisk støtte og et klap på skulderen, når det bliver angstprovokerende at smadre konens flødefarvede sofa og hænge elggeviret op på stuevæggen. Kort sagt empowerment og brodersolidaritet på programmet – Mand! Bryd ikke sammen! Bryd ud!

På DR2 blev programmet “Hjælp – min kone er skide sur” så stor en succes, at man for tiden kan se efterfølgeren “Hjælp – min kone er stadig skide sur”. I programmet fortæller både kendte og mindre kendte mænd om angst, ydmygelse og mindreværd, når konen mikro-styrer alt fra børneopdragelse til valg af fodtøj. De medvirkende mænd leverer bemærkninger som »Den moderne kvindes endemål er den totale kontrol,« »Hvis en kvinde bli’r sur ... PUHA! ... De ka bli’ rigtig sure!« og »Manden er et tilbehør ligesom sofapuden.« Og så følger skrækkelige historier om skrækindjagende kvinder, der starter med »jeg har en ven, der ...«

Psykisk vold er blandt andet defineret ved kontrol og frarøvelse af selvværd, og de to programmer præsenterer, foruroligende nok, mange eksempler, der ligner noget derhen ad. De mandlige medvirkende taler om at blive nedgjort foran andre, om at gøre alt forkert, og om mobiltelefoner og mails, der bliver overvåget og tjekket. Mændene beskriver intimterrorisme, men ser de sig selv som ofre?

Det er der ikke noget, der umiddelbart tyder på. Begge programmer adresserer godt nok samme kønstabu; at mænd kan være ofre for magtfulde kvinder, men de indeholder samtidig en stor portion komik og festlig baggrundsmusik. Status indtil videre er altså, at kvinders vold mod mænd (og hvad der dertil hører af skyld, skam og intimidering), er underholdning, hvorimod mænds vold mod kvinder er dramadokumentar.

‘Rigtige’ mænd er aldrig ofre. Når programmer som “Herre i eget hus” og “Hjælp – min kone er skide sur” overhovedet kan produceres og være så populære, må det jo være udtryk for, at »jeg er skidebange for min kone« er en problematik, både mandlige og kvindelige seere kan genkende. Sjovt nok er det to kvinder, der står bag programmet om de skide sure koner.

Fysisk vold er et velbeskrevet og veldokumenteret område. Vi ved, at kvinder i langt højere grad end mænd er udsat for fysisk vold fra deres partner. Vi ved også, at volden er mere grov, mere systematisk og har større konsekvenser for ofret. Den psykiske vold, sær-

ligt den der foregår inden for hjemmets fire vægge, ved vi til gengæld ikke så meget om.

Er tidens tv et vink med en vognstang om et samfundsproblem? Udsætter kvinder mænd for psykisk nedbrydende kontrol og dominans i et større omfang, end vi tror?

Er det noget, vi bør tale om? Og hvordan kan vi overhovedet tale om denne problematik, der så let kan ende i kønsfronter og »du er bare så skidetarvelig, at du ikke roser min pik« og »selv skidetarvelig, du gad ikke tage barsel«.

Når kvinder udsættes for vold af deres partnere – psykisk eller fysisk – er det langt fra alle, der vælger at anmelde eller bare fortælle andre om det. Men hvis de gør, så er der hjemmesider, rådgivninger, krisecentre, og som regel også veninder, der står klar. Og ikke mindst er der en veletableret fælles diskurs, der har lært både kvinder og mænd, at vold mod kvinder sker, at vold mod kvinder er uacceptabelt, og at kvinder ikke bliver mindre værd, fordi de har været udsat for en mands vold. Det er ikke et tilfælde, at det er sådan. Det har bestemt ikke været sådan altid. Mænds vold mod kvinder er på vores mentale landkort, fordi modige kvinder, på trods af skam og risiko for stigmatisering, turde sige offentligt, ja jeg var et offer for vold, og fordi medsøstre (og -brødre) har taget det alvorligt.

Mænd, der er udsat for vold, psykisk såvel som fysisk, har ikke de samme muligheder som kvinder. Det er bestemt heller ikke et tilfælde. Som det er nu, kan man nemlig ikke både være et offer for en kvindes vold, og samtidig være en rigtig mand. At være et offer er for de fleste forbundet med noget svagt, feminint og passivt. Så man kan sige, at prisen, mænd betaler for maskulinitet, er tavshed.

Set med ligestillingsbriller mangler vi som samfund modige mænd, der ærligt tør sige »ja, jeg var et offer, og det kan godt være, I ikke synes, jeg er en rigtig mand, men jeg tør sige det alligevel« og så selvfølgelig medbrødre (og -søstre), der tager det alvorligt.

Magt er lækkert – sig det højt. Er det ikke også på tide, at vi som kvinder tager et ærligt blik på os selv og vores køn, og overvejer, om vi ikke er præcis lige så glade for magt, som mænd er. Nogle mænd kan finde på at misbruge deres magt, og det kan kvinder også.

Det kunne tænkes, at mænd oplever ulighed i hjemmet af samme årsager, som kvinder oplever ulighed på arbejdsmarkedet – magt er svær at slippe. Forskellen er bare ‘brand Value’ – ledelse og løn har højstatus, det har tid med ungerne og retten til at vælge gulvtæppet ikke.

Måske er der mange hjem, hvor kvinden regerer ligeså aggressivt som old school-patriarken. Måske er der bare mange mænd, der synes, kvinder er utroligt irri-

terende, særligt dem de er gift med. Lige nu kan vi ikke med sikkerhed sige, om "Herre i eget hus" og "Hjælp, min kone er skidesur!" er overfladisk klynk eller udtryk for et dybereliggende ligestillingsproblem, der skader mænd.

Mænd, der frygter kvinder er sjove. Se det selv på fjernsyn. For helt ærligt, alle ved jo, at et velplaceret »Hold kæft, Kælling!« genopretter magtbalancen, eller ... ?

Hvad så nu? Tidens tv synliggør muligvis et ligestillingsproblem, men at mænds vej til frigørelse skulle gå igennem smadrede pyntegenstande og verbale overfald, virker ikke indlysende.

Lektion 1 fra kvindehistorien er, at forandring først bliver skabt, når mennesker bliver støttet i at tale åbent om krænkelse og overgreb. Det er let at flokkes om alfahannen, men er mænd parate til at rygdække slapsvansen, svagpisseren, tøsedrengen og tøffelhelten?

Lektion 2 fra kvindehistorien er, at hvis du vil have mere magt over dit eget liv, så skal du gide kæmpe for det. Kvinder gad godt kæmpe for mere magt på arbejdsmarkedet. Gider mænd også kæmpe for mere magt i hjemmet?

Når det er sagt, så kan vi faktisk ikke komme en løsning nærmere i denne artikel. Det, mænd står overfor

i dag, er på mange måder anderledes end kvindekampen, og det er ikke sikkert, at redskaberne kan genbruges. Men hvis mænd ønsker forandring, så er det også mænd, der skal være de første på barrikaderne.

Så kære mænd, hvis I oplever ulighed på grund af jeres køn, så bryd tavsheden! Vi kvinder kan ikke gøre det for jer! Men husk, at vi er mange søstre, som er parate til at bakke op, og som ikke mener, at I mister jeres penis, fordi I taler åbent om frygt og nedgørelse.

Er det noget, vi bør tale om? Og hvordan kan vi overhovedet tale om denne problematik, der så let kan ende i kønsfronter og »du er bare så skidetarvelig, at du ikke roser min pik« og »selv skidetarvelig, du gad ikke tage barsel«.

Når kærlig

AF METTE MARIE STÆHR HARDER

Hvert år bliver ca. 28.000 voksne kvinder og 9000 mænd ramt af partnervold herhjemme. Det skønnes samtidig, at 21.000 danske børn lever i familier med vold. Dette tal er uhørt højt. Vold i hjemmet kan ikke tolereres. Det er en trussel mod den enkelte og en trussel mod et samfund, der bygger på ligestilling og respekt. Heldigvis er vi i de senere år blevet mere opmærksomme på volden. Overalt i landet arbejder blandt andet krisecentre og organisationer for at komme den til livs. Det gøres via rådgivning, oplysning og holdningsbearbejdning.

En del af denne partnervold er den såkaldte kærestevold. Med begrebet 'kærestevold' henvises til vold blandt unge kærestepar, og det er først for ganske nyligt, at vi herhjemme er blevet opmærksomme på, hvor udbredt denne type vold desværre er.

En rapport fra Statens Institut for Folkesundhed viser, at hver tiende unge kvinde i alderen 16 - 24 har været udsat for vold i løbet af det seneste år. Det gælder

både fysisk, psykisk og seksuel vold. Det tilsvarende tal for drenge er 3,8 pct. Det er alt for høje tal. Især når vi ved, at unge, der er blevet udsat for vold, også får alvorlige følgevirkninger. Heriblandt psykiske lidelser og forbrug af beroligende midler. Herudover lider mange kvinder, der har været udsat for vold, ifølge forskerne fra Statens Institut for Folkesundhed, af smerter i underlivet og vanskeligheder i forhold til nære relationer. Rapporten viser samtidig, at unge, der udsættes for kærestevold, sjældent søger hjælp. De skammer sig. Måske er de heller ikke sikre på, hvor og hvordan de kan få den relevante hjælp, eller på om der overhovedet er hjælp at hente?

Vi ved desuden, at de unge kun sjældent taler om volden med hinanden. Kærestevold er tabu. En undersøgelse udarbejdet af Mary Fondens Unge Tænketank viser således, at kun meget få unge ville gribe ind, hvis de oplevede, at en ven eller veninde var udsat for kærestevold.

Kærestevold er et samfundsproblem, der skal bekæmpes med alle midler. Én måde er at sætte handlings-tiltag i gang, der kan skabe holdningsændringer. En anden er at henvende sig til de berørte med viden og tilbud om hjælp. I Danmark er begge dele forsøgt gennem oplysnings-kampagner, undervisningsmateriale, chatfora og anonyme hotlines. Men kender de unge til de forskellige tilbud? Og bruger de dem?

gheden gør
fucking ondt

Oplysningskampagner, temadage og chatfora er blandt de mange tilbud, der er rettet mod danske unge, som er udsat for kærestevold. I Mexico og Trinidad & Tobago lærer de unge på workshops at tale om følelser, lyst og sex, og de lærer, hvordan man udvikler et sundt kæresteforhold, og i Nigeria opbygges unge pigers selvtillid.

Tabuet skal tales ihjel

AF MARIA RYDAHL AHLGREEN

Kærestevold blandt unge har i de senere år fået en mere markant plads i debatten om vold, hvor det anses for at være et folkesundhedsproblem. Verdenssundhedsorganisationen (WHO) har i mange år anset vold som et folkesundhedsproblem, som har konsekvenser for ofrenes fysiske og psykisk livskvalitet, uanset om det er vold begået af mænd eller kvinder mod voksne eller børn.

Kærestevold står på nuværende tidspunkt stadig i skyggen af vold mod kvinder. Kærestevold har ikke en international kampdag, der er ingen fælles EU- eller FN-politik og ingen separat national handleplan i Danmark. Kærestevold er en underkategori til vold mod kvinder både nationalt og globalt. I 2008 blev den første kortlægning af omfanget af kærestevold blandt danske unge lavet, og det viste sig, at kærestevold er et omfangsrigt, tabubelagt og overset problem. 40.000 unge kvinder og mænd har været udsat for kærestevold, og problemet er

ikke specifikt for Danmark, men er et globalt problem. Det er blevet krystal klart, at kærestevold er et separat problem, som har brug for en separat indsats nationalt og globalt. I USA havde man den første 'Opmærksomhed på kærestevold'-uge i 2006, og for at markere det stadigt større behov for fokus på kærestevold, blev februar måned 2011 den første 'Opmærksomhed på kærestevold'-måned.

Flere undersøgelser viser, at unge, som har været udsat for kærestevold, i højere grad end deres jævnaldrende risikerer at få et misbrugsproblem, en spiseforstyrrelse eller ende i et voldeligt forhold senere i livet, hvor vold og seksuelle overgreb er en del af forholdet, og de har desuden en højere selvmordsrate. Kærestevold er dermed ikke kun et sundhedsproblem, men ligeledes et samfundsproblem, der skal bekæmpes.

Karen Helweg-Larsen er speciallæge og seniorforsker ved Statens Institut for Folkesundhed og skriver i en artikel om forebyggelse af vold, at der er behov for både viden om ikke-voldelige konfliktløsninger i barndommen og øget bevidsthed om betydningen af gensidig respekt og hensynsfuldhed i ungdommen, hvis kærestevold skal forebygges. WHO konkluderer ligeledes i en rapport, at forebyggelsestiltag og bekæmpelse af kærestevold skal have et element af empowerment af kvinder og piger, og at det er nødvendigt at involvere unge og børn således, at der er fokus på at ændre sociale normer i samfundet.

I udlandet kan man finde forskellige innovative programmer, som netop forsøger at forebygge kærestevold ved at fremme ikke-voldelig adfærd med fokus på et sundt kæresteforhold. I Mexico har NGO'en IMIFAP (Instituto Mexicano de Investigacion de Familia y Poblacion) etableret projektet "Faces and Masks of Violence", der skal forhindre brug af vold i forhold. På workshops lærer de unge gennem forskellige teknikker at udforske deres følelser om kærlighed, lyst og sex, samt hvordan traditionelle kønsroller kan hæmme både mænd og kvinder. I Trinidad & Tobago gen-

I Storbritannien havde 15 % af de unge mænd og 14 % af de unge kvinder været udsat for en eller anden form for fysisk vold fra en kæreste

I Storbritannien havde 17,9 % af de unge kvinder oplevet, at en kæreste havde forsøgt eller havde gennemført et tvunget samleje med dem inden for det seneste år

I Danmark har 10 % af de unge kvinder og 6 % af de unge mænd været udsat for kæreste vold.

nemfører NGO'en SERVOL (Service Volunteered for All) ligeledes workshops, hvor de unge gennem 14 uger lærer at udvikle sunde forhold og sunde opdragelsesteknikker. De unge bliver dermed bedre til at genkende og håndtere deres følelser samt at være mere opmærksomme på, hvordan tidlige fysiske og psykiske traumer kan føre til destruktiv adfærd. De får dermed kendskab til, hvordan de undgår at begå de samme fejl som deres forældre, og hvordan de kan bryde negative samfundsnormer. The Girl's Power Initiative er et program i Nigeria, hvor unge piger mødes i grupper en gang om ugen i tre år for at diskutere emner som seksualitet, kvinders sundhed og rettigheder, parforhold og vold i hjemmet. Ved at inddrage

En panelundersøgelse i USA påviste, at 29 % af de unge kvinder og 6 % af de unge mænd havde oplevet, at en kæreste havde presset dem ud i seksuelle situationer imod deres vilje.

emner som samfundsnormer, der bringer kvinder i risiko for voldtægt, samt forskellen på kærlighed og forelskelse, har det været projektets formål at opbygge pigernes selvtillid og lære dem selvforsvar.

De tre forskellige projekter har det til fælles, at de aktivt involverer de unge og diskuterer centrale emner som kærlighed, lyst og sex samt samfundsnormer og ligestilling. I Danmark er der forskellige oplysningskampagner, undervisningsmateriale, chatfora for unge piger og anonyme hotlines, men problemet har yderligere været, at de unge ikke kender til de forskellige tilbud. Det er tankevækkende, at de danske tilbud i høj grad bærer præg af at være anonyme og rettet mod det enkelte individ, hvorimod de ovennævnte udenlandske programmer handler om åbenhed i grupper, hvor man ansigt - til - ansigt taler om vigtige emner, der påvirker pigerne i deres liv som kvinder. Måske kan vi i Danmark lære af denne åbne tilgang, hvor vi står sammen om problemet og taler tabuet omkring kæreste vold ihjel. Det vil være hensigtsmæssigt at gøre kæreste vold og det sunde kæresteforhold til en del af den obligatoriske

I Norge rapporteres det, at 6 % af de unge norske mænd og 4 % af de unge norske kvinder havde været udsat for fysisk vold fra en kæreste i løbet af det sidste halve år. Det er sket i form af spark, bid, knytnæveslag eller brug af et våben såsom en kniv (flere unge mænd end kvinder).

seksualundervisning i folkeskolen, hvor de unge lærer at tale åbent om kærlighed og sex og at sætte grænser. Det er nødvendigt, at de unge tager aktivt stilling til kæreste vold og lærer, hvilke faresignaler der er, hvilke muligheder der er for hjælp, og hvordan man kan hjælpe en veninde eller ven. Sammen skal tabuet tales ihjel.

Læs mere om de udenlandske projekter her:

SERVOL (Service Volunteered for All): www.servolt.com

The Girl's Power Initiative: www.gpinigeria.org

IMIFAP (Instituto Mexicano de Investigación de Familia y Población) www.imifap.org.mx

Han har skubbet mig ... men det er da ikke vold, vel?

Kærestevold blandt unge er et udbredt, men ofte overset problem. Der er nu mere end nogensinde fokus på vold mod kvinder i vores samfund. Heldigvis. Men vi har negligeret den vold, der flourer blandt de helt unge, de, der måske stadig bor hjemme og de, der endnu ikke bor sammen med deres kærester.

AF THEA ANN PEDERSEN

Det er, som om vi ikke tager det helt så alvorligt, når det blot er et 'ungdomsforhold', en 'teenageforelskelse'. Faktisk er det netop hér, vi kan sætte ind, hér vi kan forebygge et liv med vold. Det gælder både i forhold til voldsoffer og voldsudøver, som begge har det svært og har brug for hjælp og redskaber til at komme ud af volden eller ud af det spor, der oftest fører til vold senere i livet.

- Han har lige skubbet mig lidt, fordi vi skændtes helt vildt, ellers kører han mere på mig med at kalde mig luder eller kælling, når han er sur, men det da ikke vold, vel?

Citatet er et eksempel på, hvordan mange unge piger henvender sig til jævnaldrende eller rådgivere på GirlTalk.dk, hvor de kan udveksle erfaringer og tanker med hinanden.

Kærestevold er udbredt blandt de helt unge. En undersøgelse fra Statens Institut for Folkesundhed om kæresteerfaringer fra 2008 peger på, hvor udbredt volden egentlig er blandt de unge 16-24-årige. Det viser sig, at vold er mere udbredt i den aldersgruppe end blandt voksne. Det drejer sig årligt om 40.000 unge, der er udsat for vold, hvoraf 12 procent er unge kvinder, og 5 procent er unge mænd.

Undersøgelsen skelner imellem psykisk, fysisk og seksuel vold. Psykisk vold er for eksempel at blive nedgjort og kaldt skældsord, ydmyget foran venner eller blive domineret og kritiseret på daglig basis. Fysisk vold er for eksempel lussinger, skub, slag og holden hårdt fat, hvor seksuel vold blandt andet indbefatter tvang til sex. Alle former for kærestevold kan være en medvirkende faktor til forringet selv-værd og i øvrigt føre til psykiske og psykosoma-

tiske problemer senere i livet, såsom depression, mavesmerter, søvnproblemer etc.

Hver ottende unge kvinde mellem 16-24 udsættes for et af ovenstående voldseksempler, hvilket vil sige, at 28.000 unge kvinder på årsbasis er i fare for at få helbredsproblemer grundet følgerne af kærestevold. Tankevækkende er det, at kærestevold, der er dokumenteret som mere udbredt blandt unge end blandt voksne, stadig er et uudtalt og tabuiseret emne hos de unge.

Hvor kan de få hjælp? De færreste unge søger hjælp til kærestevolden, fordi de oplever, at det er deres egen skyld og skammer sig over at finde sig i det. Siden 2004 har der dog eksisteret et sted i cyberspace, hvor de unge kan henvende sig nemt og helt anonymt.

GirlTalk.dk er en hjemmeside for unge piger mellem 12-24, hvor der findes et åbent forum, som de unge benytter til at udveksle tanker og erfaringer om alt muligt. Idet det fungerer "åbent", kan alle piger gå ind for at læse, hvad de andre skriver, hvilket alene kan være en hjælp for nogle. Dertil findes der en mail-funktion, hvor unge piger kan skrive til de lidt ældre piger, der arbejder frivilligt på GirlTalk.dk. Med den funktion havde hjemmesiden sin spæde begyndelse. Det mest anvendte medie er nu chatten, som er åben hver aften (undtagen lørdag) fra kl. 19.00-21.00. Her sidder der 4-6 frivillige og chatter med de unge piger, der henvender sig om diverse spørgsmål og problemer. Et chatforum, der udover andre problematikker også beskæftiger sig med kærestevold. De frivillige på sitet er selv unge fra 20-30 år, og således fungerer de som en slags "storesøstre" for de lidt yngre piger. Det kan få de unge piger til at føle sig bedre forstået end af andre voksne i deres liv, idet de føler sig mere på lige fod med de 'unge voksne' kvinder på rådgivningen.

Friederikke Sofia Krogh, som arbejder frivilligt på GirlTalk.dk, fortæller, at de frivillige rådgivere på chatten oftest er de første, som pigen fortæller om sine problemer. Derfor er det afgørende, at de frivillige er kompetente rådgivere, som fordomsfrit kan sætte sig ind i situationen og så vidt muligt vejlede den unge til for eksempel at søge hjælp andre steder, såsom ved skolesygeplejersken, en hot-line, et krisecenter eller anden instans. De frivillige

får jævnligt undervisning og supervision, og Friederikke fortæller også, at de støtter hinanden så meget som muligt. De oplever, med stadig mere kø på chatten, en stigende efterspørgsel på deres rådgivning, hvilket stemmer overens med den stigning i psykiske lidelser, vi ser i eksempelvis psykiatrien. Med forebyggende arbejde som det, GirlTalk udøver, kan vi måske sætte en stopper for lidelse, der yderligere kræver behandling på samfundets regning. Friederikke har i halvandet års tid haft en deltidsstilling på GirlTalk.dk, men der måtte desværre skæres ned, så hun nu igen arbejder på frivillig basis. Selv initiativtager og leder Anna Lyng arbejder nu igen frivilligt i organisationen. Inklusiv en bestyrelse arbejder omtrent 60 personer frivilligt på GirlTalk.dk. I 2007 blev GirlTalk en del af satspuljen, og det er primært med støtte derfra samt fra andre donationer, at det løber rundt i organisationen. Nedskæringer fra satspuljen er dermed en dårlig ide, hvis man vil forebygge en større

omkostning ved behandling af eksempelvis psykiske lidelser eller kommunal hjælp.

Hvem henvender sig til GirlTalk.dk? Ifølge Friederikke Sofia Krogh er det unge piger fra alle sociale lag, der henvender sig om kærestevold til GirlTalk.dk. Psykisk, fysisk og seksuel vold eksisterer altså over det hele. Andelen af henvendelser er hovedsageligt fordelt på de 12-24-årige, hvor næsten halvdelen er mellem 15-17 år, og 27 procent er mellem 12-14 år. Der er i øvrigt piger/kvinder, både yngre og ældre end målgruppen, der somme tider søger rådgivning på GirlTalk.dk. Brugere af sitet finder vej dertil via forskellige kanaler, som vist i følgende opstilling:

Hvor hørte du om GirlTalk.dk første gang?

1. Venner/familie	11,52%
2. Skole	7,41%
3. Psykolog	2,47%
4. Læge	0,41%
5. Rådgivningstelefon eller -chat	2,06%
6. Aviser, blade	13,17%
7. Foredrag	9,05%
8. Internetsøgning	19,34%
9. Andre hjemmesider	12,76%
10. Andet	21,81%

‘Andet’ refererer i meget høj grad til TV-indslag, radio og magasinet *Vi Unge*.

Noget af det, brugerne fremhæver som en bonus ved lige netop GirlTalk.dk i forhold til andre rådgivningsinstanser, er, at de her kan være anonyme, og dermed mindskes risikoen for at føle sig overset, ikke at blive imødekommet samt følelsen af skam over visse spørgsmål eller problemer. Der er en større distance til rådgiveren ved en chat-session end ved telefonrådgivning, hvilket sammen med den unge alder på de frivillige gør, at brugeren kan føle sig mere forstået og dermed ikke ’holder sig tilbage’. Storesøsterfunktionen ved GirlTalk.dk har på den måde en effektiv virkning på de udsatte unge, der ellers har svært ved at søge hjælp. Med Åbent Forum er det ligeledes en god hjælp for de unge, at de kan skrive sammen med eller læse om andre, der har lignende problemer som de selv.

Virker GirlTalk.dk efter hensigten? I evalueringsrapporten om GirlTalk.dk fra 2008 foretaget af Socialudviklingscenter (SUS) er der foretaget en tilfredshedsundersøgelse om, hvorvidt brugerne er blevet hjulpet ved brug af sitet. 74 procent af brugerne svarer, at sitet har hjulpet lidt, en del eller rigtig meget, hvilket er udtryk for en særdeles god brugertilfredshed. En bruger siger fx:

– Jeg bruger GirlTalk.dk for at hjælpe andre, som har det dårligt, men også for selv at blive hjulpet. Jeg har altid været en pige, som har gemt mine problemer, fordi jeg troede, at alle andre havde en problemfri hverdag og derfor ikke ville hjælpe mig med mine problemer. Og når jeg har prøvet på at åbne op, har jeg flere gange oplevet, at folk ikke rigtig forstår, hvordan det er. Inde på GirlTalk.dk kan jeg derimod være den, jeg er, og jeg kan snakke om mine problemer, uden at jeg sidder med den tanke, at alle tror, at jeg er dum.

Evalueringsrapporten viser, at 3 ud af 4 piger får det bedre efter at have været i kontakt med GirlTalk.dk, hvilket viser, at sitet med dets ca. 7000 chatsamtaler om året i den grad virker efter hensigten.

Friederikke Sofia Krogh fortæller, at GirlTalk.dk var den første hjemmeside i Danmark, hvor unge piger via chat kunne henvende sig om rådgivning i forbindelse med kærestevold samt andre problemer. Siden har andre organisationer med succes åbnet op for rådgivning via chat, bl.a. Børns Vilkår.

Andre rådgivningstilbud. Hvor kan de unge elers få hjælp om kærestevold?

På www.dr.dk/tvaers/problemer/vold henviser DRs ”Tværs” til mange forskellige hjemmesider med mulighed for hjælp til diverse problemer.

En kampagne især henvendt til unge om kærestevold finder man på www.ditforhold.dk, som er en oplysningskampagne i samarbejde med Ligestillingsministeriet om det gode og det dårlige kæresteforhold. Her findes definitioner på psykisk og fysisk kærestevold, og der vises ved hjælp af små videoklip forskellige reaktionsmuligheder på at blive dårligt behandlet af kærester.

Man kan gå ind for at ’lege’ med videoklippe og lade aktørerne spille forskellige situationer, hvor man således er med til at vælge reaktionen i situationen. Dette virker som et godt tiltag, der kan få de unge til at reflektere over forskellige former for vold i kæresteforhold og kan derved forebygge vold, når de unge lærer faresignalerne at kende. Det er oplysningskampagner som denne, der kan få de unge til at bryde tavsheden om kærestevold, og på den måde være en del af et forebyggende arbejde på området.

Det er og bliver oplysning og debat, i lighed med kampagner om partnervold blandt voksne, der for eksempel gennem seksualundervisningen i skolen kan bryde tabuiseringen af ”det dårlige og usunde” kæresteforhold, som mange er udsat for i de unge år og døjer med eftervirkningerne af i de senere år.

Kilde: Evalueringsrapporten ”En pause fra virkeligheden”, 2008.

Er du til kloge artikler om køn, ligestilling og politik?

Kvindens Samfund bragte de nødvendige nyheder og artikler om kvinders kamp for at få stemmeret for 100 år siden.

Nu giver vi indspark til debatten om køn og ligestilling – uanset om det handler om tørklæder, queer eller skilsmissemou.

Du kan blive medlem af Dansk Kvindesamfund for kun 225 kr. pr. halvår og få bladet bragt til døren.

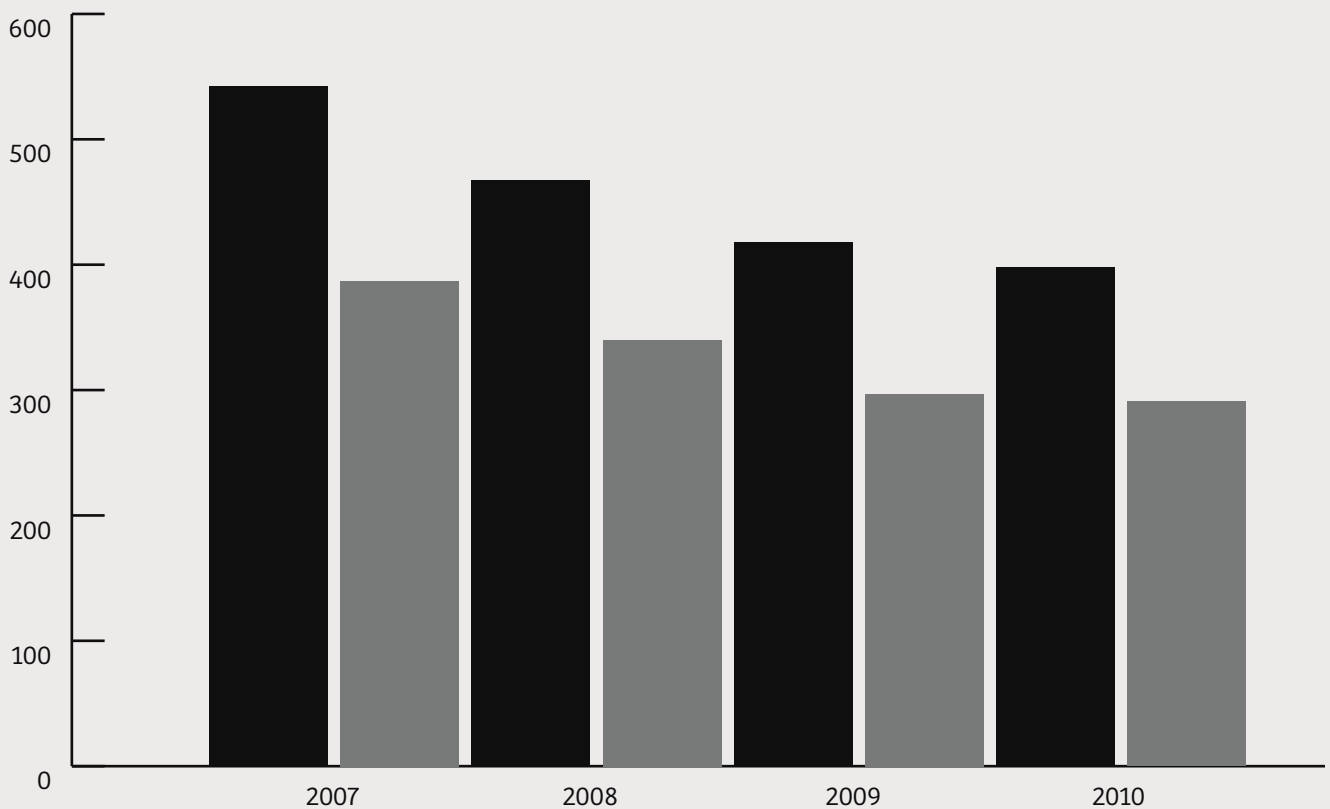
Send os en mail med din adresse til: sekretariat@danskquindesamfund.dk eller besøg os på www.danskquindesamfund.dk

Dansk Kvindesamfund

Voldtægt i alt (mænd og kvinder)

■ Anmeldte ■ Sigtede

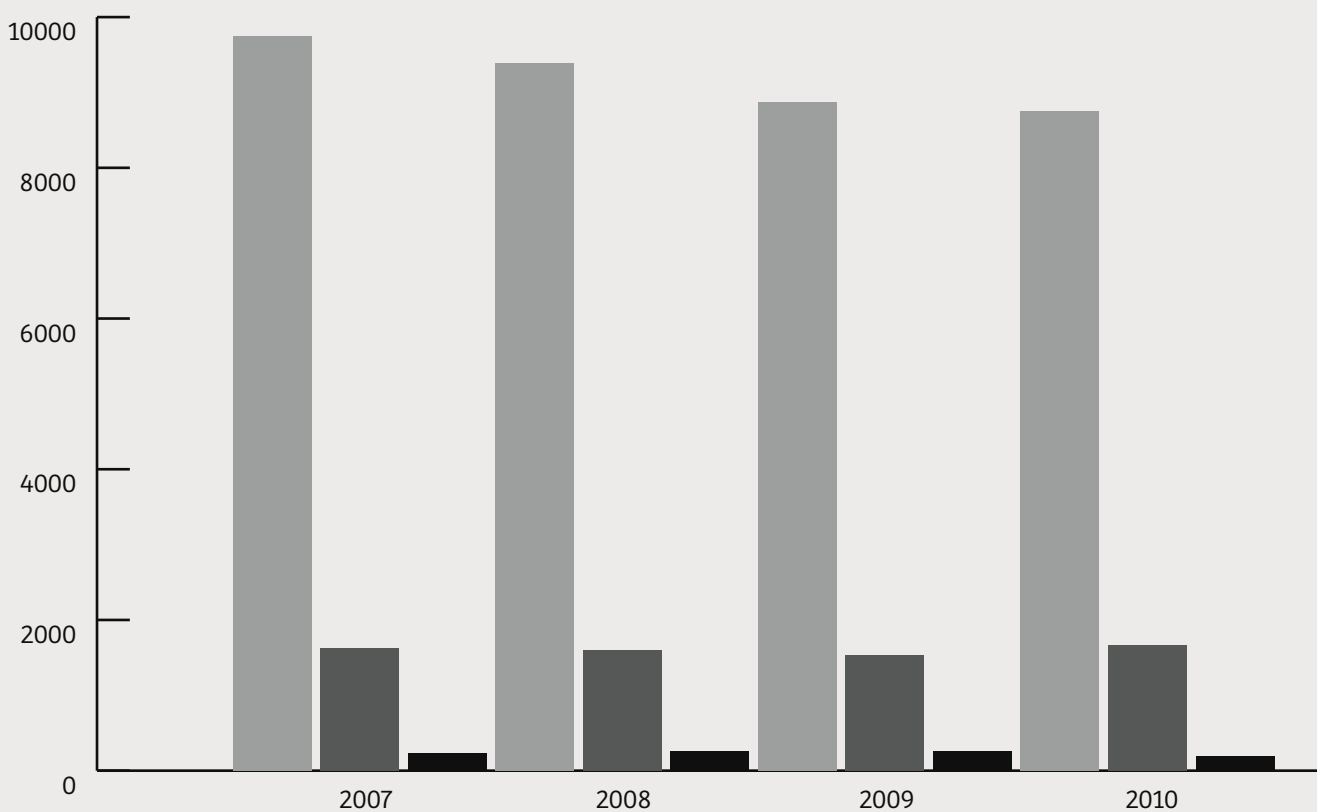
Ovenfor: Antallet af voldtægtsanmeldelser er faldet de seneste år. I 2010 førte 74% af anmeldelserne til, at der blev rejst sigtelser, ifølge Dansk Statistik.

Modsatte side, øverst: Strafferetsligt skelnes der mellem simpel vold, alvorligere vold og særlig alvorlig vold. Denne skelnen drejer sig primært om, hvor ilde tilredt offeret er. Alvorligere og særlig alvorlig vold er brutal eller livstruende.

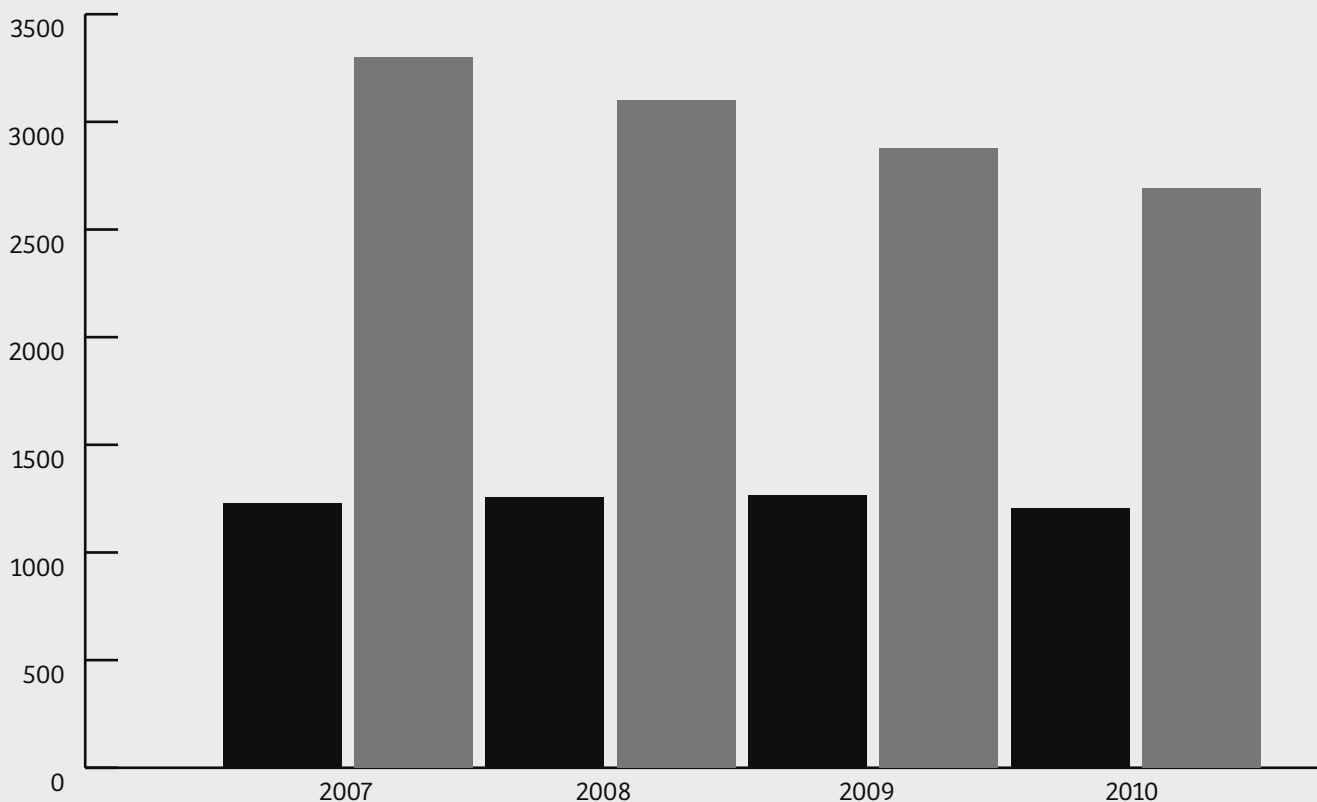
Modsatte side, nederst: 8872 er det samlede antal strafferetslige afgørelser vedrørende simpel vold. 3894 af disse afgørelser handlede om unge mellem 15 og 24 år. Det svarer til omtrent 44% af den samlede voldsrate.

Vold i alt i Danmark

■ Simpel vold ■ Alvorlig vold ■ Drab og forsøg på drab

Simpel vold mod 15 til 24 årige (strafferetlige afgørelser)

■ Kvinder ■ Mænd

Kampagnen Hit the bitch chokerede mange, da den blev lanceret for to år siden. Folk spurgte, om det er rimeligt, at man skal bekæmpe kærestevold med virtuel vold. Men foreningen bag kampagnen har fået en ny målgruppe i tale. I øvrigt har en opfølger ramt nettet, så nu slår kællingen tilbage.

Kom nu, Mulle ... slå kællingen!

AF IDA BLINKENBERG LIDELL

‘Øje for øje, tand for tand’ kunne ligne et motto for en antivoldskampagne, der ramte nettet for to år siden. Kampagnen hedder “Hit the bitch”, og det skal forstås ganske bogstaveligt. Når man klikker sig ind på hithebitch.dk, kommer en pige-kæreste anstigende og fortæller, at hun har været til en god fest. Pigen begynder at sige ting, der kan opfattes provokerende. For eksempel »Jeg danser med dem, jeg vil.« Musen bliver nu til en stor, hvid hånd, som man skal styre – det vil sige man bliver selv voldsmanden. Ud over de ‘provokerende’ udsagn fra kæresten, motiveres den vold, man udøver, af en skala øverst i skærbilledet. Til venstre står der »100% Pussy«, og til højre »0% Gangsta.« Jo mere man slår, jo

større procent ‘gangsta’ bliver man, mens ‘pussy’-procenten falder. Pigen bliver mere og mere angst og forslået, jo mere man lader slagene falde. Når nådesstødet sættes ind, falder hun om, og stilheden sænker sig.

Derpå kommer spillets resultat: »100 procent Gangsta! 100 procent idiot!«, siger en (indvandrer-dansk?) gangsta-stemme og fortsætter: »Du tabte spillet allerede første gang, du slog!« Brugeren sendes videre til en side om vold, der repræsenterer foreningen Børn og Unge i Voldsramte Familier. Denne forening arbejder med at forebygge og afhjælpe vold og har – for midler fra en privat donation – hyret bureauet Mantra til at udvikle (anti)voldsspillet.

Mediestorm. »Hvad er meningen?«, tænkte mange, der hørte om og prøvede Hit the bitch-spillet. Skal vold bekæmpes med vold? Drukner den løftede pegefingertil sidst ikke i, at det bliver en ‘sjov’ konkurrence at slå en pige? Rundt om i verden blev spillet diskuteret, men her blev meningen ‘lost in translation’, da man ikke forstod pigens provokationer og den moraliserende stemme sidst i videoen.

Kirsten Hermansen, forkvind for foreningen Børn og Unge i Voldsramte Familier, så to tv-kanaler troppe op ved arbejdspladsen, da kampagnen blev lanceret. Hun havde også en politiker i røret, som var skræmt ved tanken om, at vedkommende kunne have været med til at finansiere en så kontroversiel kampagne (hvilket ikke var tilfældet). Kirsten Hermansen fortæller:

– Jeg havde bankende hjerte den første uge og spurgte mig selv, om det var det rigtige, vi havde gjort.«

Gangsta-generationen. Nu er der gået to år, og 2.240.000 gange har kællingen fået tæv i Hit the bitch. Den kontroversielle kampagne er blevet hædret med fem priser, herunder Creative Circus Award 2010 og Games Internet Awards 2010. Men det vigtigste er, ifølge Kirsten Hermansen, at foreningen har fået de 15-22-årige drenge i tale – en målgruppe der tidligere var umulig at nå. Spillets æstetik, sprog og interaktive spilfacon kan minde om de spil, som de kender. Kirsten

“Hit the Bitch”: The Worst Anti-Violence Campaign Ever. The project is way too glamorized and stylized to have the impact the organization hoped. Instead, the project ends up reinforcing the idea that violence is sexy, while allowing their ultimate message to fall to the wayside.”

Jezebel på jezebel.com (17-11-2009).

The bitch hits back-kampagnen: Skærbilleder fra YouTube. Videoerne simulerer stilen fra overvågningskameraer.

Hermansen forklarer om udgangspunktet, at kampagnen skulle være provokerende og på drengenes præmisser. Efter lanceringen af kampagnen har mange drenge kontaktet foreningen – både dem, der slår kæresten og dem, der er voldsofre. At mennesker i halvtredsårsalderen og derover (samt internationale medier) bliver forargede, tager Kirsten Hermansen med ophøjet ro, for de er alligevel ikke kampagnens målgruppe.

Return of the bitch. Kællingen har rejst sig igen, men lidt mere ubemærket. Foreningen Børn og Unge i Voldsramte Familier har lanceret ‘den svære toer’, hvor også unge pi-

ger slår på deres (drenge)kærester. Her er grafikken og sproget mere primitiv og ligner netop det, sitet skal udstråle; en uofficiel amatørside med videoklip ‘fra virkeligheden’. Sitet hedder thebitchhitsback.dk og introteksten lyder:

– Specielt når bitchen slår igen, som på de her håndstjalne overvågningsklip – alle fra DK – alle fuldstændig fucked up sindssyge og alle samlet af Yours Truly.

Forskellige videoer er oploadet med navne som »Ninja-blondine går totalt kold på sin fyr foran bank,« »Grovt psykisk vold til fest på gymnasium« og »Fyr gennembanker sin kæreste foran webcam.« Ved siden af videoerne kan man se, hvordan

de er ‘ratede’, dvs. bedømt af brugerne, og der står kommentarer som »Fresh,« »Bitchen gir den max gas« og »Yeppa, den er sej.« Efter at have set de temmelig autentiske videoer, bliver det klart, at spillet er udviklet i forlængelse af “Hit the bitch”, for nu udpensles moralen med røde og sorte farver: »BUSTED. Vold er ikke underholdning.«

1:1 eller distance? Ligesom “Hit the bitch” legede med brugerens nysgerrighed over for at udøve vold, pirrer “The bitch hits back” brugerens nyfgenhed over for vold som underholdning. Autenticitet er nøgleordet, da videoerne ligner den såkaldte ‘happy slapping’-genre,

A Danish PSA has managed to trivialize domestic violence to a degree unrivaled by our fashion industry, mainstream media and most irritating comedians (and all those people try really hard) ... Then again, no one in mainstream media talks about domestic violence unless it happens to a good-looking famous person, and lots of people are talking about this ad. Even though it's pretty fucking tone deaf and horrifying, are they on the right track by trying to be aggressively controversial?

Tana Ganeva på Alternet.org (17-11-2009).

hvor hjemmevideoer viser vold og spredt sig som vira på de sociale netværk. Det prøver denne kampagne i øvrigt også ved at indsætte facebook-link og spørge, om du også vil 'buste dine venner'.

Tilbage står spørgsmålet, om kampagnerne trivialiserer og dermed potentielt forstærker volden? Om de sætter selvreflekterende tanker i gang hos os brugere om vores iboende ondskab, eller om hvordan det er at være voldsoffer eller voldsmand M/K? Det er ikke sikkert, de 15-22-årige drenge har en lignende distance til spillet, men de bliver opmærksomme på, at der er hjælp at hente, hvilket har fyldt brevkassen hos Børn og Unge i Voldsramte Familier. Og kampagnens kontroversielle stil har brudt tavsheden med et brag.

I applaud them for attempting to tackle the subject of domestic abuse, don't get me wrong. But if you're going to make a game it would be nice to have some interaction in it, ya know? As it stands it's a poorly-acted Youtube video disguised as a game to help its virality. Fuck that.

'TheDustin' på playthisthing.com (23-11-2009).

I forced myself to try the site and hit her twice, and it was honestly sickening to watch her head jerk backward or to the side and hear the sound of the slap and her reacting ... somehow encouraging people to slap around an image of a woman for fun seems like a really weird way to get people to think more seriously about domestic violence.

Gwen Sharp på thesocietypages.org (18-11-2009).

Har du lyst til meningsfuld fundraising?

Gør en forskel for voldsudsatte kvinder

Dansk Kvindesamfunds Krisecenter har brug for frivillige fundraisere, der har lyst til at skabe bedre muligheder og rammer for de kvinder og børn, der er på vej mod en tilværelse uden vold. Som fundraiser hos os, arbejder du med donorrelation og indsamling af større og mindre gaver.

Vil du vide mere, så besøg os på www.krisecenteret.dk eller skriv til info@krisecenteret.dk.

Dansk Kvindesamfunds Krisecenter
Vodroffsvej 40, 1900 Frederiksberg C

Er unge med anden etnisk baggrund end dansk mere udsatte for kærestevold end andre? Er det sværere for dem at søge hjælp? Både ja og nej, lyder det fra LOKKs, Landsorganisationen af Kvindekrisecentre, rådgivning.

Jeg fortæller det til din far

AF NYNNE-CECILIE SCHMIDT

At unge med anden etnisk baggrund skulle være mere udsatte for kærestevold end andre unge, har man ikke indtrykket af hos Projekt Etniske Unge i Krise i LOKKs rådgivning, og der er heller ingen forskning, der peger i den retning, påpeger de. Men der kan være andre komplicerende faktorer indblandet, når en etnisk ung er udsat for fænomenet:

- For en del af de unge er det ikke tilladt at have en kæreste. Det vil sige, at kæresteforholdene kun kan foregå i skjul, og det betyder også, at det kan være svært at bede andre om hjælp eller fortælle om de bekymringer, der kan opstå i forbindelse med noget, som foregår i kæresteforholdet. Så det bliver to meget adskilte verdener, som er meget hemmelighedsfulde. Det gør, at vi nogle gange ser en ung pige, som er så uheldig, at kæresten presser hende for eksempel til at blive i et forhold, som hun ikke ønsker, eller til at give seksuelle ydelser eller andet, fordi han ellers truer med at fortælle til familie og andre, at de faktisk har et forhold, siger de hos LOKK og forklarer:

- For denne specifikke målgruppe - især for pigerne, men også for nogle af drengene - er der ikke noget,

der hedder kærester. Det må de ikke. De må ikke have kærester. Så i og med at det er hemmeligt, er pigen allerede sat i en meget sårbar situation.

Og netop pigerne er ud fra rådgivningens erfaring som regel dem, det går ud over, selvom de også har haft et par henvendelser fra mænd, som både blev udsat for psykisk og fysisk vold af deres kærester.

Ingen særlig sammenhæng med religion. Ifølge LOKKs rådgivning, er der ikke nogen særlig sammenhæng mellem de unges religiøse baggrunde og kærestevold.

- Vi snakker med så mange med forskellige baggrunde: Srilankanere, pakistanere, mange fra Mellemøsten, irakere. Vi har rigtig mange henvendelser fra irakiske unge, og jeg tror faktisk, at det har været den største gruppe i år, især kurdere fra Irak, afghanere og tyrkere. I forhold til religiøse tilhørsforhold, får vi henvendelser fra hinduer, sikher, kristne irakere, kristne palæstinensere og kristne fra Libanon, og vi ved jo også, at vold foregår i alle religiøse samfund med forskellige etniske baggrunde også, lyder det fra LOKK.

Der er heller ikke nogen klar sammenhæng mellem

de unges sociale baggrunde og kærestevold, og hos LOKK er det meget forskellige kår, de, der henvender sig, kommer fra.

- Vi spørger altid, om deres forældre er i arbejde. Nogens forældre er i arbejde, og andres er ikke. Det er meget forskelligt. Men vi møder ikke mange unge, hvis forældre er højtuddannede.

Alligevel er episoder og erindringer fra opvæksten med til at gøre de unge sårbare overfor fænomenet - både som udøvere af volden, og også som ofre.

- Det, vi ved om kærestevold og vold generelt, er, at oplever man vold hjemme i familien, så har man en større risiko for at finde en voldelig partner. Og selvfølgelig, hvis man er traumatiseret på grund af krig og har oplevet alt muligt og også kommer fra en kultur, hvor der er en anden holdning til forældres autoritet overfor børnene, ja, så kan det godt være, at der er mere vold i de hjem, og at børnene så tager den vold med sig, eller finder en partner, der er voldelig. Der er en sammenhæng mellem de forskellige faktorer, forklarer LOKKs rådgivning.

Flest piger. Oftest er det de unge piger, som udsættes for kærestevold af en eller anden art, og som regel har de piger, der henvender sig til LOKKs rådgivning, også kærester med anden etnisk baggrund end dansk. Disse forhold skaber nogle andre rammer for kærestevolden, end dem man ser hos danske unge.

- De har hemmelige kærester, og meget ofte har de også en etnisk minoritetsbaggrund. Og disse drenge, de ved præcis, hvor sårbar pigen er, og desværre er der mange, der misbruger det. Og hvis de har dyrket sex på et tidspunkt, frivilligt eller ej, så har pigen et stort problem. Vi møder også mange piger, hvis kærester afpresser dem: »Du skal komme tilbage til mig, ellers viser jeg disse billeder til din far,« »Jeg ringer til din far og siger, du har en kæreste.« Så de er meget sårbare. Især pigerne, fordi de oftest ikke må, siger rådgivningen og pointerer, at man skal huske på, at kærestevold kan opstå alle steder i alle samfund, men at det blot er rammerne, der er forskellige.

Svært at søge hjælp. En meget alvorlig omstændighed ved den kærestevold, der rammer minoritetsetniske unge, er, at det er utrolig svært for dem at få den hjælp, de har brug for.

- Det er rigtig svært at søge hjælp, når det er forbudt, det man har begivet sig ud i. Og det vil få nogle voldsomme konsekvenser, hvis ens familie får at vide, at det her eksisterer. Den anden del af det her er også, at

mange af de unge ikke aner, hvor de skal gå hen med det her, hvor de kan søge råd og vejledning, fortæller de i LOKK. Og selvom der er flere tilbud til unge, som er udsatte, kan det være svært for netop denne gruppe, fordi de er bange for, at deres historier kommer tilbage til det miljø, de bevæger sig i - tilbage til deres familier og venner.

Individuel rådgivning. Hos LOKK giver man råd ud fra den enkelte situation, som den unge befinder sig i, og præsenterer den unge for de muligheder, der er inden for rammerne af lovgivningen.

- Det kommer an på, hvad de har brug for, og hvad de ønsker af hjælp. Jeg har for eksempel haft en sag med en pige, der var blevet voldtaget af sin kæreste, og det var ikke noget, hun kunne sige til nogen. Hun ville begå selvmord, fordi hendes liv ikke havde nogen værdi længere, fordi hun ikke var jomfru. For hun var opdraget med, at hun skulle være jomfru, for så er man en pæn pige. Hele hendes værdi og identitet lå i at være jomfru, og hun havde meget svært ved ikke længere at have det. I dette tilfælde handlede det ikke så meget om det voldelige forhold, for hun havde brudt med kæresten, men det handlede om, hvordan hun havde det med det, hun havde oplevet, fortæller en rådgiver hos LOKK.

Andre gange kan det ifølge LOKK for eksempel handle om at politianmelde en ung mand, der har taget intimbilleder, som han truer med at distribuere ud i miljøet eller på anden måde afpresser pigen for at fastholde kontrollen over hende. Ligesom det også kan dreje sig om at få pigen til at indse, at vold ikke er i orden, uanset hvor meget hun holder af sin kæreste.

Mange er de unge, der henvender sig, er ikke klar over, at afpresning og verbal vold også er vold.

- Vi oplever det tit, for de unge kommer jo selvfølgelig, fordi de kan mærke, nu kan de ikke rumme det her mere. Men at definere det som vold, det er noget andet. Og det, tror jeg, er sværere for den enkelte at erkende, at ens nærmeste udøver vold mod en. Men de er jo her, fordi de reagerer på, at de ikke kan klare det eller ikke kan og vil holde til det mere, siger LOKKs rådgivning.

- Men de kontakter os, så de ved godt, at der er noget, der ikke helt passer, men det er os, som sætter ord på. At det er vold, de bliver udsat for, og de ting, de oplever, de reaktioner de har, er faktisk normale for en, der har været udsat for vold.

sk prydløg Allium Ampeloprasum Porreløg Allium Caeruleum Blå prydløg Allium Cepa Zittauer stikløg Allium Luteum Guldløg Allium
aberosum Kina løg Allium Ursinum Ramsløg Allium Sativum Hvidløg Allium Sphaerocephalon Middelhavsprydløg Albopilosum
aristophii Alstromeria Inka lilje Amaryllis Ridderstjerne De 4 verdenshjørner Anemone Blanda Balkan Anemoner Anemone De Caen
ansk Anemone Anemone Nemerosa Skovanemone Bletilla Striata Jord orkide Mikadobloomst Calla Zantedeschia Ingefærlilje Kalla
massia Prærie Lilje Cardiocrinum Giganteum Kæmpelilje Chionodoxa Snepryd Christophii Albopilosum Colchicum Nøgen Jomfru
nvalarium Liljekonval Corydalis Lærkespore Crocus Sativus Safrankrokus Cyclamen neapolitanum Alpeviol Cyrtanthus Elatus Septem-
erlilje (Vallota) Dahlia Georgine Dicentra Løjtnants hjerte Hjerteblomst Hymerocallis/Ismene Daglilje Eremurus Cleopatras nål Erythro-
um Hundetand Eucomis Pragtllys Fritillaria Meleagris Vibeæg Fritillaria Imperialis Kejserkrone Fritillaria Persica Persisk Vibeæg Galant-
us Nivalis Vintergæk Geranium Storkenæb Gladiolus Callianthus Acidanthera Sortøje Gloriosa Rotchildiana Klatrelilje Gypsophylla
rudeslør Haemanthus Multiflorus/Scadox Blodlilje Hippeastrum Amaryllis Hosta Funki Hyacinthoides Hispanica Scilla Spansk klokke-
illa Hemerocallis Daglilje Hymenocallis Ismene Impatiens Flittiglise Incarvillea Delavayi Havegloxinia Dicentra Hundetand Erythronium
vidblomme Leucojum Hvidløg Allium Sativum Ingefærlilje Zantedeschia Inka Lilje Alstromeria Jakobsililje Sprekelia Jord orkide Bletilla
riata Kejserindelilje Ismene Festalis Kejserkrone Fritillaria Imperialis Kina løg Allium Tuberosum Kirgisisk prydløg Allium Aflatunense
rtel surkløver Oxalis Adenophylla Klatrelilje Gloriosa Rotschildiana Klokke-scilla Hyacinthoides Non Scripta Kongelilje Liliium Regale
st-fuglemælk Ornithogalum Umbellatum Kranslilje Liliium Martagon Krinoline narcis Narcis Bulbocodium Kronlilje Ixia Kæmpelilje
ardiocrinum Giganteum Lampepudser Liatris Spicata Liljekonval Convalarium Lykkekløver Oxalis Deppei Løjtnants hjerte Dicentra
erkespore Corydalis Nikkende fuglemælk Ornithogalum nutans Madonna lilje Liliium Candidum Majlilje BarretBrowning Sempre A
iddelhavsprydløg Allium Sphaerocephalon Mikadobloomst Bletilla Striata Mirakelblomst Mirabilis Jalapa Iris Germanica Sværdlilje
mene Hymenocallis Kejserindelilje Ixia Kronlilje Kniphofia Uvaria Raketblomst Leucojum Aestivum Sommer-hvidblomme Leucojum
ernum Dorthealilje Vår-hvidblomme Liatris Spicata Pragtskær Lampepudser Liliium Candium Madonna Lilje Liliium Giganteum Se
ardiocrinum Gig Liliium Martagon Turbanlilje Kranslilje Liliium Regale Kongelilje Mirabilis Jalapa Vidunderblomst Mirakelblomst
uscari Armeniacum Perlehyacint Narcis Actea Fasanøje Narcis Barret Browning Pinselilje Narcis Bulbocodium Krinoline-narcis Narcis
pseudo/påske Carlton February Gold Narcis Poeticus/pinselilje Actea Recurvus Verger Narcis Sempre Avanti Majlilje Fasanøje Narcis Thalia
rkide-narcis Nectaroscordum Siculum Prydløg Nerine Bowdenii Guernsey lilje Ornithogalum Arabicum Bethlehem stjerne Ornithogalum
ubium Fuglemælk Mælkestjerne Ornithogalum nutans Nikkende fuglemælk Ornithogalum Thyrsoides Afrikansk fuglemælk Ornitho-
alum Umbellatum Kost-fuglemælk Fuglestjerne Oxalis Deppei Lykkekløver Oxalis Adenophylla Kirtel surkløver Puschkinia Libanotica
porcelænsyacint Reticulata Våriris Scadoxus/Haemanthus Multiflo Blodlilje Kometblomst Scilla Stjernehyacint Sprekelia Jakobsililje
ulipan Renown Franske tulipaner Tulipan Menton Franske tulipaner Vallota Zantedeschia Ingefærlilje Calla Kalla Nøgen Jomfru Colchi-
um Orkide-narcis Narcis Thalia Triandrus Perlehyacint Muscari Armeniacum Persisk vibeæg Fritillaria Persica Pinselilje Poeticus Actaea
recurvus Verger Porcelænsyacint Puschkinia Libanotica Porreløg Allium Ampeloprasum Pragtllys Eucomis Pragtskær Liatris Spicata
rydløg Allium Nectaroscordum Siculum Prydløg Allium Caeruleum Prærielilje Camassia Raketblomst Kniphofia Uvaria Ramsløg Allium
rsinum Ridderstjerne Amaryllis Hippeastrum Safrankrokus Crocus Sativus Scilla Hyacinthoides Hispanica Septemberlilje Cyrtanthus
atus Vallota Skovanemone Anemone Nemerosa Skærmililje Agapanthus Snepryd Chionodoxa Sommer-hvidblomme Leucojum Aestivum
rtøje Acidanthera Gladiolus Callianthus Spansk klokkeskilla Hyacinthoides Hispanica Stjernehyacint Scilla Storkenæb Geranium
ærdlilje Iris Germanica Tallerkenblomst Achimenes Turbanlilje Liliium Martagon Vibeæg Fritillaria meleagris Vidunderblomst Mirabilis
alapa Vintergæk Galanthus Nivalis Vår-hvidblomme Leucojum Vernum Våriris Reticulata Zittauer stikløg Allium Cepa Achimenes Taller-
enblomst Acidanthera Gladiolus Callianthus Sort øje Agapanthus Skærmililje Allium Prydløg Allium Aflatunense Kirgisisk prydløg Allium
mpeloprasum Porreløg Allium Caeruleum Blå prydløg Allium Cepa Zittauer stikløg Allium Luteum Guldløg Allium Tuberosum Kina løg
lilium Ursinum Ramsløg Allium Sativum Hvidløg Allium Sphaerocephalon Middelhavsprydløg Albopilosum Christophii Alstromeria Inka
je Amaryllis Ridderstjerne De 4 verdenshjørner Anemone Blanda Balkan Anemoner Anemone De Caen Fransk Anemone Anemone
emerosa Skovanemone Bletilla Striata Jord orkide Mikadobloomst Calla Zantedeschia Ingefærlilje Kalla Camassia Prærie Lilje Cardiocri-
um Giganteum Kæmpelilje Chionodoxa Snepryd Christophii Albopilosum Colchicum Nøgen Jomfru Convalarium Liljekonval Corydalis
erkespore Crocus Sativus Safrankrokus Cyclamen neapolitanum Alpeviol Cyrtanthus Elatus Septemberlilje (Vallota) Dahlia Georgine
dicentra Løjtnants hjerte Hjerteblomst Hymerocallis/Ismene Daglilje Eremurus Cleopatras nål Erythronium Hundetand Eucomis Pragtllys
ritillaria Meleagris Vibeæg Fritillaria Imperialis Kejserkrone Fritillaria Persica Persisk Vibeæg Galanthus Nivalis Vintergæk Geranium
orkenæb Gladiolus Callianthus Acidanthera Sortøje Gloriosa Rotchildiana Klatrelilje Gypsophylla Brudeslør Haemanthus Multiflorus
adox Blodlilje Hippeastrum Amaryllis Hosta Funki Hyacinthoides Hispanica Scilla Spansk klokkeskilla Hemerocallis Daglilje Hymenocal-
s Ismene Impatiens Flittiglise Incarvillea Delavayi Havegloxinia Dicentra Hundetand Erythronium Hvidblomme Leucojum Hvidløg
lilium Sativum Ingefærlilje Zantedeschia Inka Lilje Alstromeria Jakobsililje Sprekelia Jord orkide Bletilla Striata Kejserindelilje Ismene
stalis Kejserkrone Fritillaria Imperialis Kina løg Allium Tuberosum Kirgisisk prydløg Allium Aflatunense Kirtel surkløver Oxalis Adenop-
ylla Klatrelilje Gloriosa Rotschildiana Klokke-scilla Hyacinthoides Non Scripta Kongelilje Liliium Regale Kost-fuglemælk Ornithogalum
mbellatum Kranslilje Liliium Martagon Krinoline narcis Narcis Bulbocodium Kronlilje Ixia Kæmpelilje Cardiocrinum Giganteum Lampe-
pudser Liatris Spicata Liljekonval Convalarium Lykkekløver Oxalis Deppei Løjtnants hjerte Dicentra Lærkespore Corydalis Nikkende
glemælk Ornithogalum nutans Madonna lilje Liliium Candidum Majlilje BarretBrowning Sempre A Middelhavsprydløg Allium Sphaero-
phalon Mikadobloomst Bletilla Striata Mirakelblomst Mirabilis Jalapa Iris Germanica Sværdlilje Ismene Hymenocallis Kejserindelilje Ixia
ronlilje Kniphofia Uvaria Raketblomst Leucojum Aestivum Sommer-hvidblomme Leucojum Vernum Dorthealilje Vår-hvidblomme Liatris
picata Pragtskær Lampepudser Liliium Candium Madonna Lilje Liliium Giganteum Se Cardiocrinum Gig Liliium Martagon Turbanlilje
ranslilje Liliium Regale Kongelilje Mirabilis Jalapa Vidunderblomst Mirakelblomst Muscari Armeniacum Perlehyacint Narcis Actea
asanøje Narcis Barret Browning Pinselilje Narcis Bulbocodium Krinoline-narcis Narcis Pseudo/påske Carlton February Gold Narcis
oeticus/pinselilje Actea Recurvus Verger Narcis Sempre Avanti Majlilje Fasanøje Narcis Thalia Orkide-narcis Nectaroscordum Siculum
rydløg Nerine Bowdenii Guernsey lilje Ornithogalum Arabicum Bethlehem stjerne Ornithogalum Dubium Fuglemælk Mælkestjerne
rnithogalum nutans Nikkende fuglemælk Ornithogalum Thyrsoides Afrikansk fuglemælk Ornithogalum Umbellatum Kost-fuglemælk
glestjerne Oxalis Deppei Lykkekløver Oxalis Adenophylla Kirtel surkløver Puschkinia Libanotica Porcelænsyacint Reticulata Våriris
adoxus/Haemanthus Multiflo Blodlilje Kometblomst Scilla Stjernehyacint Sprekelia Jakobsililje Tulipan Renown Franske tulipaner
ulipan Menton Franske tulipaner Vallota Zantedeschia Ingefærlilje Calla Kalla Nøgen Jomfru Colchicum Orkide-narcis Narcis Thalia
riandrus Perlehyacint Muscari Armeniacum Persisk vibeæg Fritillaria Persica Pinselilje Poeticus Actaea Recurvus Verger Porcelænsya-
nt Puschkinia Libanotica Porreløg Allium Ampeloprasum Pragtllys Eucomis Pragtskær Liatris Spicata Prydløg Allium Nectaroscordum
iculum Prydløg Allium Caeruleum Prærielilje Camassia Raketblomst Kniphofia Uvaria Ramsløg Allium Ursinum Ridderstjerne Amaryllis
ppeastrum Safrankrokus Crocus Sativus Scilla Hyacinthoides Hispanica Septemberlilje Cyrtanthus Elatus Vallota Skovanemone
nemone Nemerosa Skærmililje Agapanthus Snepryd Chionodoxa Sommer-hvidblomme Leucojum Aestivum Sortøje Acidanthera Gladiolu

Vold i parforhold er et omfattende problem. Men hvad er det for mekanismer, der styrer denne vold? Hvorfor havner nogle mennesker i voldelige forhold, og hvorfor er det så svært at bryde ud? Det giver aut. psykolog Hanne Pedersen et bud på.

Dagen efter kommer han med blomster

AF NYNNE-CECILIE SCHMIDT

– Vold i et parforhold kan jo starte med at skubbe, ruske, tage fat i armen, losse bag i, og så kan det eskalere mere og mere. Den løftede arm. Den hører jeg rigtig meget om. Altså, at der ligger en trussel om vold. Og så kan det godt være, at han de første 30 gange eller 40 gange ikke slår, men det er enormt truende, indleder Hanne Pedersen.

For ofte begynder volden ikke med fysisk vold, men med verbal vold, psykisk vold. En vold, der ifølge Hanne Pedersen kan være så voldsom, at mange faktisk foretrækker den fysiske, fordi den psykiske vold kan strække sig over lang tid, forekomme uhåndgribelig og være ekstremt nedbrydende for selvværdet.

En del af volden kan, ifølge Hanne Pedersen, ligeledes bestå i forventningen om, at volden vender tilbage.

– Først slår han, og det er så forfærdeligt, og næste dag kommer han med blomster, et guldur, eller hvad han nu kommer med, og alt er fryd og gammen. Og så begynder det igen, han bliver humørsyg og mærkelig, og hun ved, at det ender med vold igen. Og nogle gange er den angst så massiv, at hun til sidst ikke kan holde

det ud, så hun på en eller anden måde forsøger at udløse volden, for at få det overstået, forklarer hun.

Vold som kommunikation. Faktisk kan forventningen om den forestående vold få voldsudsatte til at agere på måder, der i omverdens øjne kan synes mærkværdige.

– Der var en, som havde hældt en hel spand sild ned i hovedet på sin sovende mand. Så fik hun den så overstået der, kan man sige, fortæller Hanne Pedersen.

Det kan for omverdenen se ud som om, at kvinden selv fremprovokerer volden, men det er der ifølge Hanne Pedersen en logisk forklaring på.

– Når hun har fået sin 10. buket blomster, begynder hun jo at blive klar over, at det her nok ikke er sidste gang. Hun bliver jo ikke ved med at tro på, at det ikke sker igen, forklarer hun og fortsætter:

– Han skal jo nok finde en anledning. Det kan være hvad som helst. Bitte, bitte små ting. Gaflen, der ligger forkert, forkerte servietter. Det kan være helt, helt grotesk. At hun ikke har strøget hans skjorte.

Den fysiske vold vil indtræffe, uanset hvad hun gør.

Der er en voldsudøver i os alle.

- Alle kan blive voldsmand. Du kan sagtens have en mand, som aldrig har banket nogen eller noget, men lige præcis i det ægteskab fx med en drama queen, taber han hovedet og slår, hævder Hanne Pedersen og oplyser, at denne persontype ofte vil forlade forholdet eller søge hjælp på en eller anden måde.

Ifølge Hanne Pedersen er det dog ofte mænd, der kommer fra voldelige hjem, hvor moderen og måske børnene har været udsat.

- I sådan et hjem - fordi det er så styret af volden og truslen om volden - taler man jo ikke om noget. For hvis man taler far imod eller mor imod eller i nogle tilfælde overhovedet siger noget, så kan det udløse en vold.

Den kvindelige voldsudøver er som regel ikke fysisk voldelig, og det kan tage lang tid at opdage volden, fordi hun måske i særlig grad har ordet i sin magt, siger Hanne Pedersen. Den kvindelige voldsudøver vil ofte komme fra et dysfunktionelt hjem, måske med misbrugsproblemer i den nære familie.

- Her er det helt karakteristisk, at forældrene slår løs på hinanden og skændes om den sidste bane, eller hvad det nu er, hvor pengene skal komme fra eller sådan nogle ting, fortæller Hanne Pedersen.

Denne type kvinde har sandsynligvis også oplevet svære svigt eller er blevet misbrugt seksuelt.

- Der sidder en masse vrede i hende, og mangel på tillid til mænd, som gør, at hun tænder af meget hurtigt. Han skal måske bare gøre en lille ting forkert, så er det fordi, han ikke elsker hende, forklarer hun.

Voldelige mænd kan også bære på vrede og mistillid, men mangler oftere evnen til at kommunikere deres frustration ud verbalt.

Det er Hanne Pedersens erfaring, at kvinder som regel benytter ord som våben af den simple grund, at de fleste kvinder er mænd fysisk underlegne og derfor nødt til at kaster sig ud i et regulært slagsmål med en mand.

- Mændene slår ofte af mangel på ord, fordi de ikke kan forsvare sig - hun har allerede gennemtænkt - måske endda hele dagen - hvad hun vil sige og hvorfor, og han ryger fuldstændig baglæns. Det kan være en episode fra dagen før, hvor han tænker, 'skal vi nu snakke om det igen?' Og hun kører bare løs, og så slår han. Han slår af afmagt, men også det der lidt mere primitive: at jo højere løven brøler, des mere bange bliver de andre, fortæller Hanne Pedersen og præcise-

rer, at evnen til at kommunikere konstruktivt og håndtere kritik bedst læres i barndommen.

Barndommens lærdom. Det er i barndommen, vi skal finde svaret på, hvorfor det er så svært at bryde uhenigtsmæssige adfærdsmønstre, som man tager med ind i sit parforhold, mønstre, som ifølge Hanne Pedersen, kan være utroligt svære at ændre, også i løbet af et terapiforløb.

Mens det for nogle kan være en fantastisk oplevelse at få indsigt, kan det for andre være utrolig hårdt at anerkende, at deres forældre måske ikke var i stand til at beskytte dem, at elske dem.

- At indse nogle af de ting: 'Hvorfor elskede de mig ikke?' 'Var det min skyld?' Og 'er det nu rigtigt, at det ikke var min skyld?' Det kan være en lang og smertefuld proces. Især hvis du er blevet understimuleret og svigtet, så vil du jo stadig angle efter mors og fars kærlighed, og når du så får din egen familie, så skulle de jo meget gerne både rose huset og indretning. Og barnet skulle meget gerne opføre sig fuldstændigt perfekt - og det er perfekt set med bedsteforældrenes øjne. Så den kan være sej.

Og ét er den opvækst man selv har fået, noget andet er partnerens barndomsbagage - den skal jo også tages med i betragtning, for begge parter har noget med sig ind i forholdet. Vi tiltrækkes ofte af ligesindede.

- Sådan gælder det helt generelt, at hvis man kommer fra en familie, hvor der er mani-depressivitet, møder man også én med mani-depressivitet i familien, hvis man er adoptivbarn, møder man ofte et adoptivbarn, hvis man er tvilling, bliver man ofte kæresten i en tvillingefamilie, hvis der er kræft i den familie, er der kræft i den anden også. Hvis der er vold i den ene familie, er der også vold i den anden. Og det, der sker, er, at de mødes, og der er en kemi ud fra, at det her lugter bekendt, og det, der lugter bekendt, forbindes med tryghed, uanset om det er trygt eller ej.

Den voldelige dynamik eksisterer i forholdet, fordi de finder en form for tryghed i den, og faktisk kan det virke direkte utrygt at blive tvunget til at ændre på mønstre, man har kendt hele sit liv.

- Det er ofte utrolig skræmmende for dem, hvis jeg piller hele skidtet fra dem, siger Hanne Pedersen og tilføjer, at mange kommer til hendes praksis med en forestilling om, at de har haft en lykkelig barndom. Men der er veje ud af volden, bekræfter Hanne Pedersen, en af dem er langvarig terapi.

BØGER

»Ikke uden mit barn«

Forældreansvarsloven – når der er vold i familien.

Annette Kronborg, Lisa Holmfjord, Nell Rasmussen og Ida Koch (red.). 154 sider, 1. oplag 2011, Nyt Juridisk Forlag. ISBN 978-87-7673-256-1

AF REBEKKA MAHLER, FORSKNINGS-
BIBLIOTEKAR PÅ KVINFO

I 2007 kom den nye skelsættende forældreansvarslov, og diskussionerne om dens intention og effekt har delt vandene. Der bliver stadig kæmpet hårdt fra flere forskellige aktører for at få praksis omkring loven ændret eller loven erstattet af en helt ny. *Forældreansvarsloven – når der er vold i familien*, der er redigeret af en gruppe eksperter (se kolofon), er en del af et projekt, gennemført af deltagere med en særlig interesse for primære omsorgspersoner, der har konflikter med barnets anden forælder.

Bogens tyngde ligger i 5 kvinders fortællinger, og i de efterfølgende kommentarer, der udpensler forskellige problemkomplekser under overskrifterne »juristens kommentarer« og »psykologens kommentarer«.

Fortællingerne illustrerer med al tydelighed, at man fra myndighedernes side går meget langt for at opfylde barnets tarv, der i forældreansvarsloven er snævert forbundet med retten til 2 forældre. Fortællingerne beskriver, hvordan kvinderne tvinges til at gense deres voldelige eksmand, der måske stadig truer dem, og børnene tvinges til at være sammen med deres voldelige far, som i mange af fortællingerne bruger børnene til at hævne sig på moderen. Det er grum læsning, der i hvert fald får nakkehårene på den læser til at rejse sig i vrede over de uhyrligheder, som kvinder og børn gennemgår. Især statsforvaltningens håndtering af sager, der involverer vold, springer i øjnene. Men også hos politiet sker der fatale fejl, for eksempel når en kvinde, der vil anmelde sin tidligere mand for en voldsepisode, bliver smidt ud af politistationen.

Nell Rasmussens kapitel om kønsbaseret vold understreger alvoren, for eksempel at risikoen for, at en kvinde i et voldeligt forhold bliver myrdet, er 5 gange større, når kvinden vil forlade manden, og i tiden efter at hun har forladt manden, end under samlivet. Rasmussen peger desuden på, at børn, der oplever vold mod »den primære omsorgsperson,« får dybe og langvarige skader.

Forfatterne anbefaler, at forældreansvarsloven ændres, så den, der udøver vold, kan miste adgangen til at se sit barn. Forfatterne har ikke umiddelbart nogen bud på, om eller hvordan det er muligt at ændre praksis uden en lovændring. Efter læsning af fortællingerne sad jeg som læser tilbage med en klar fornemmelse af, at der er oprørende lang vej, før myndighederne tager vold mod kvinder og børn tilstrækkeligt alvorligt. Fra mit perspektiv sætter fortællingerne nemlig fingeren på et meget ømt sted, som bogen ikke direkte adresserer; at myndighederne også i praksis mangler at anerkende og håndtere mænds vold mod kvinder og børn som et

Kvindernes ensidige perspektiv er både bogens styrke og dens akilleshæl, for selvom fortællingerne er meget overbevisende, bliver man som læser alligevel skeptisk overfor de mange dårlige intentioner, som fædre for eksempel tillægges. Det undrer mig også, at kvinderne bliver omtalt som de »primære omsorgspersoner,« for kan der kun være én primær omsorgsperson, og er det altid moderen? Man bliver rent faktisk i tvivl om, hvad forfatterne mener, og om de moderne fædre, der tager ansvar for deres børn, igen skal trumfes af essentialiserende argumenter om moderens primære rolle for barnet.

Bogen er ikke let at læse, den sproglige tone varierer meget, der er mange gentagelser, meget juridisk sprogbrug. Det skal dog ikke afholde nogen fra at give sig i kast med de voldsomme fortællinger, der forhåbentlig ikke bare får nakkehårene til at rejse sig, men også får læserne op ad stolene og ind i den væsentlige, omend ikke ukomplicerede diskussion om rammerne for moderne forældreskab.

Danmark er mit land?

AF LOUISE THERESE SCHOU
THERKILDSSEN

– Jeg stod og ventede på bussen ved siden af en mand med en hund i sin taske, som vendte sig væk fra mig – måske fordi han troede, jeg var bange for hunde. Jeg sagde derfor til ham, at det var jeg ikke. Så vendte han sig om og sagde: »This dog is trained to bite people like you.«

Ordene er Saras. Hun er en af de kvinder, der en gang om ugen samles rundt om bordet i dagligstuen i Indvandrers kvindecntrret på Nørrebro for at tale om deres dagligdag og emner som børneopdragelse, arbejdslivet og jobansøgninger.

Denne torsdag er temaet diskrimination, og kvinderne i centret kommer fra hele verden lige fra Somalia og Marokko til Pakistan, Irak og Argentina. Og netop nationalitet er et tema, som andre mennesker, ifølge kvinderne, ofte har en holdning til.

»Se! Negeren kan skrive!« Sara er fra Somalia og har boet i Danmark i over tyve år. Hun oplever sjældent, at folk har opført sig grimt overfor hende på grund af hendes nationalitet, men nogle gange sker det da, siger hun. Ofte handler det ifølge Sara ikke om ondskab, men om uvidenhed, og hun griner, når hun fortæller om den ældre demente dame, som blev overrasket over at 'negeren kan skrive':

– Jeg hjalp en dame på et plejehjem, hvor jeg arbejdede, med at skrive hendes julekort. Hun blev så imponeret over mig, at hun holdt kortet op foran de andre beboere og sagde: »Se! Negeren kan skrive!«

Hvis ikke man har set et sort menneske før, er det klart, man bliver overrasket første gang, siger Sara. Hun oplever tit, at mennesker trækker sig lidt væk fra hende på gaden, når hun kommer gående med lange gevandter og tørklæde om hovedet:

– Jeg gik forbi en familie på Vesterbro forleden, hvor børnene trak

sig væk, da de så mig. Det sker tit. Jeg ved godt, det ikke handler om, at de ikke kan lide mig, men det føles mærkeligt.

Oplevelser som disse bruger Margrethe Wivel, leder af Indvandrers Kvindecntrret, meget af sin tid med kvinderne på at diskutere, og hun mener, det er vigtigt at skelne:

– Der er diskrimination i juridisk forstand, som i sig selv kan være en noget diffus størrelse, og så er der oplevelsen af at være sat uden for samfundet og fællesskabet, som af føder, at man bliver sårbar overfor omverdenens reaktioner og let tolker negative dagligdagshændelser ind i et diskriminationsperspektiv. Kvinderne oplever begge former. Men vi skal bekæmpe det med forskellige midler.

Johan Busse er borgerrådgiver på Københavns kommune, og han fortæller, at hvis diskriminationen er ulovlig, findes der klagemuligheder og sanktioner i form af eksempelvis bøder, erstatning eller godtgørelse.

»Jeg mødte op på boligselskabets kontor for at blive skrevet op til en lejlighed, men da jeg kom, fik jeg at vide, at det ikke kunne lade sig gøre, fordi der jo var en masse danskere, der også manglede bolig. Jeg sagde ikke noget, jeg gik bare min vej.«

Men hvis adfærden ikke er forbudt, gælder disse sanktioner ikke:

- De redskaber, der skal bruges for at bekæmpe disse krænkelse, er åbenhed og dialog. Oplevelsen af at føle sig uvelkommen og udstødt er den samme, uanset om adfærden er lovlig eller ej. Derfor er vi som samfund nødt til at tale højt om, hvordan en diskriminerende adfærd påvirker mennesker.

»Rejs hjem til Pakistan, Danmark er mit land.« Anna er fra Pakistan, og hun fortæller om en nabokonflikt, som nu er eskaleret til et niveau, der gør, at hun ikke tør gå videre med sagen. Anna bor i et lejligheds-kompleks med sin mand og søn. Ovenover bor en familie, som ifølge Anna igennem længere tid har spillet musik om natten og smider cigaretskodder og andet skrald ned på hendes altan. For seks måneder siden skrev hun og de øvrige naboer i opgangen derfor en fælles klage, som de sendte til boligforeningen:

- Boligforeningen skrev tilbage, at de havde sendt klagen videre til vores overbo og bedt dem om at stoppe. Få dage efter var der havregryn og rå æg på vores altan. Kun vores - ikke de andres.

Det er en klassisk nabokonflikt, som de fleste formentlig kan nikke genkendende til, men efter den fælles klage fra opgangens beboere oplever Anna i dag som den eneste vedvarende chikane. Udover æggene og havregryn har der været flere og også fysiske optrin:

- Hvis jeg kommer hjem samtidig med overboen, får jeg ikke lov at køre op i elevatoren sammen med hende, og deres søn har også haft fat i mig. En dag tog han så hårdt fat i min skulder, at jeg fik blå mærker. Han sagde: »Rejs hjem til Pakistan, Danmark er mit land.«

Denne oplevelse anmeldte Anna til politiet for mere end seks måneder siden, men har endnu ikke fået svar. Politiet siger, at de undersøger sagen. Naboerne i opgangen har igen sammenfattet en fælles klage, men Anna har den liggende i sin skuffe og tør ikke sende den, fordi hun er bange for, at situationen skal udvikle sig til det værre.

Margrethe Wivel er ofte vidne til situationer som disse, hvor en kvinde oplever at blive fejlet af, når hun henvender sig til en myndighed eller institution, men når en rådgiver på centret ringer på kvindens vegne, kommer de ifølge Wivel anderledes igennem med forespørgslen:

- Vi oplever eksempelvis, at man i offentligt regi i al hast gennemfører en vigtig samtale uden brug af tolk, hvilket ef-

»Jeg er ikke en rigtig indvandrer, men heller ikke rigtig dansker, for jeg ser dansk ud, men folk kan med det samme høre min accent. Jeg bliver aldrig hundrede procent dansker.«

terlader kvinden i vildrede om, hvad det er, hun skal og ikke skal – og ofte med fatale sanktioner til følge, når hun så ikke opfylder de betingelser, der er blevet sat op for hende. Der kan vi hjælpe hende.

Annas beretning er desuden et godt eksempel på diskriminerende adfærd, som er meget svært at bekæmpe gennem klager og politianmeldelser, fortæller Johan Busse. Måske kan overboen få en bøde for at smide med skrald eller for at tage fat i hende, men diskriminationslovgivningen siger ikke noget om, at man ikke må bede folk om at forlade landet.

»Der er jo også en masse danskere, der mangler bolig.« Den sidste kvinde, der får ordet denne eftermiddag, er fra Argentina. Maria har boet i Danmark i godt 15 år og husker tydeligt, da det gik op for hende, at hendes nationale identitet pludselig havde fået en større betydning, end hun var vant til:

– Jeg mødte op på boligselskabets kontor for at blive skrevet op til en lejlighed, men da jeg kom, fik jeg at vide, at det ikke kunne lade sig gøre, fordi der jo var en masse danskere, der også manglede bolig. Jeg sagde ikke noget, jeg gik bare min vej.

I dag tror Maria ikke, at hun ville have accepteret en sådan behandling, men nogle af de tanker, der stadig fylder meget for hende, handler om ikke at føle sig som en del af et fællesskab:

– Jeg er ikke en rigtig indvandrer, men heller ikke rigtig dansker, for jeg ser dansk ud, men folk kan med det samme høre min accent. Jeg bliver aldrig hundrede procent dansker.

Ifølge Johan Busse kender alt for mange mennesker ikke deres rettigheder og ved ikke, hvad de skal gøre, hvis de vil reagere over for diskrimination:

– I Marias tilfælde kunne vi fortælle hende, at det er forbudt for boligselskabet at nægte at betjene hende på grund af hendes race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse. Strafferammen er faktisk op til seks måneders fængsel.

I kvindecetret er det udover den juridiske og den socialfaglige rådgivning højt prioriteret at afsætte nok tid til de forskellige kvinder og sager som disse, fordi det ofte handler om helt grundlæggende at forklare, hvordan systemet hænger sammen, hvilke rettigheder man har, eller hvorfor en afgørelse er faldet ud, som den er:

– Generelt er det vigtigt, at vi kommunikerer meget tydeligt og klart, da sproglige misforståelser i sig selv er rod til meget ondt. I alt hvad vi laver, lige fra vores rådgivning til vores aktiviteter, er det vigtigt, at vi bringer kvindernes erfaring og egne løsningsforslag i spil. Oplever man sig generelt diskrimineret og ikke inkluderet i majoritetssamfundet, så vil det være svært at se nye hændelser i en ikke-diskriminationsramme. Det vil vi meget gerne afhjælpe.

Sara, Anna og Maria er opdigtede navne, da de har ønsket at være anonyme.

At turde spørge

Dansk Kvindesamfund:
Aktivisme i *Kvinden&Samfundet*

ESSAY AF INGER L. NØRGÅRD

Kvinden&Samfundet, Danmarks ældste kvindesagsblad, er en vigtig platform at spørge til ligestilling ud fra. Siden jeg meldte mig ind i Dansk Kvindesamfund, har jeg med nysgerrighed åbnet for *Kvinden&Samfundet*, når det kom med posten. Bladets indhold får mig til at tænke ligestilling på mange måder, ligesom det har givet mig lyst og mod til at stille kønspolitiske spørgsmål i forskellige sammenhænge i mit liv.

At *Kvinden&Samfundet* fungerer som en platform at spørge ud fra, viser de debatindlæg, som bladet har bragt gennem tiden. Læseren har haft mulighed for at være kønspolitisk aktiv ved at formulere sine tanker skriftligt og få teksten publiceret i *Kvinden&Samfundet*. Med andre ord kan det formuleres sådan, at Dansk Kvindesamfund ved hjælp af medlemsbladet har skabt mulighed for, at ligestillingsinteresserede kunne ytre sig offentligt. Igennem tiden har mange mennesker ytret sig i medlemsbladet.

Træder vi ind i historiens rum ved hjælp af et debatindlæg i *Kvinden&Samfundet*, kan vi komme tilbage til 1880'ernes Danmark. I slutningen af 1800-tallet fandt en større debat om kvinders begrænsede muligheder for at få uddannelse og erhvervsarbejde sted. Kvinderollen blev debatteret, og den skulle på den ene eller anden måde tilpasses nye tider. Dansk Kvindesamfund deltog aktivt i debatten om kvinders muligheder for uddannelse og arbejde, blandt andet gennem debatindlægget "Et Par Ord om Kvindernes Erhvervsvirksomhed". Udgangspunktet for debatindlægget er, at en skoledirektør Theisen i *Berlingske Tidende* d. 27. juni 1888 havde udtalt, at der burde oprettes fagskoler til drenge. Dette ønsker skribenten bag debatindlægget i

Kvindens-Samfundet at kommentere på og påpeger, at staten via skoler og undervisningsanstalter årligt giver unge mænd 1.048.000 kr., mens unge kvinder årligt modtager 30.000 kr. på samme område. Skribenten mener, at kvinder ligesom mænd må have adgang til nyoprettede læreanstalter og til at lære håndværk. Hvis kvinder ikke får adgang til uddannelse og dermed erhverv, spørger skribenten i debatindlægget:

– ... hvoraf skal Kvinden saa leve? Hun maa jo dog spise, klæde sig og bo. Hun skal gifte sig, bliver det første Svar fra mange stillestaaende Mennesker. Men tænk eder om, I Mennesker, som sige dette. Er det ikke den største Vanhelligelse af den gifte Stand at mene sligt?

Skribenten stiller spørgsmål og giver samtidig mulige svar på spørgsmålene, der fungerer som svar på skoledirektør Theisens udtalelser i Berlingske Tidende. Skribenten argumenterer videre for at åbne uddannelse og erhverv op for kvinder. Skribenten påpeger, at 67.000 kvinder ernærer sig selv alene i København. Familie og ægteskab er således ikke institutioner, der forsørger alle kvinder. Skribenten ønsker derfor undervisning for kvinder som for mænd, og spørger afslutningsvis i debatindlægget:

– Føle I ikke den enorme Lykke, der ligger heri for den kommende Slægt? Lige Rettigheder, lige Pligter!

Dansk Kvindesamfund var fra foreningens oprettelse bevidst om vigtigheden af at debattere kvindesagen offentligt samt at turde stille spørgsmål for at fremme ligestilling for kvinder, og det viser sig i det erklærede formål med bladet: at skabe oplysning og debat om kvindernes stilling i Danmark. Skribenterne bag indlæg i bladet har igennem tiden ikke nødvendigvis indtaget samme holdninger til kvindesagen, men de har delt en fælles interesse for ligestilling. Medlemsbladet har fungeret som en platform at udtale sig og debattere ud fra. Det er vigtigt at have den slags platforme at udøve såkaldte aktivistiske tale-handlinger ud fra, der kan være med til at gøre en forskel for folks måder at tænke og handle på.

At stille spørgsmål for at skabe debat kan opfattes som en 'tale-handling' med inspiration fra den amerikanske filosof og kønsforsker Judith Butler. I Butlers bog *Excitable Speech. A Politics of the Performative* (1997) reflekterer Butler ud fra teoretikere som blandt andet Toni Morrison over, hvordan tale er en handling, der kan afføde nye handlinger:

– We do things with language, produce effects with language, and we do things to language, but language is also the thing that we do.

At udføre tale-handlinger kan opfattes som en måde at udøve aktivisme på. Ved aktivisme tænker man umiddelbart ofte på en over-

lagt handling, der har til formål at skabe social eller politisk forandring. Aktivisme indebærer ofte strategier for at skabe udbredelse af synspunkter via fysiske handlinger eller symbolske handlinger. Jeg vil argumentere for, at det at turde stille spørgsmål ligeledes kan opfattes som en måde at udøve aktivisme på. At stille spørgsmålstegn ved det bestående og selvfølgelig, kræver mod og er en aktivistisk handling.

Dansk Kvindesamfund har siden sin oprettelse i 1871 agiteret for kvinders politiske og økonomiske rettigheder. Det er karakteristisk for Dansk Kvindesamfund, at debatter om kvindens stilling og muligheder i samfundet blandt andet har været ført i *Kvindens-Samfundet*. Bladet har fungeret som en platform at udøve tale-handlinger ud fra. At Dansk Kvindesamfund har været en vigtig aktør i ligestillingsudviklingen i Danmark, viser historiker Anne-Trine Larsen i sin bog om det danske arbejdsmarked *En slags Mandinder* (2006). Dansk Kvindesamfund har været dagsordenssættende i den danske offentlige debat.

At stille spørgsmål er en vigtig handling, fordi spørgsmål sætter modtageren i en position, hvor vedkommende får mulighed for at tænke i nye baner eller må forsvare sine egne holdninger. På den måde har bladet *Kvindens-Samfundet* levet op til sin formålsparagraf ved at stille spørgsmål om ligestillingsforhold for kvinder og ved at skabe debat om samfundets indretning. Derfor glæder det mig at åbne *Kvindens-Samfundet*, ligestillingsfremmende handlinger strømmer ud til verden igennem bladet.

Se de ældste udgaver af *Kvindens-Samfundet* på internettet: www.kvinfo.dk under kvindedilder.

“Et Par Ord om Kvindernes Erhvervsvirksomhed” ukendt skribent i *Kvinden og Samfundet*, 8, 1888.

Judith Butler: *Excitable Speech. A Politics of the Performative*. Routledge, 1997 s. 8

KVINDEN & KLUMMEN

Hvem bestemmer, hvordan chefstolen skal designes?

Jeg har tænkt en del over det med kvinder og job. Vi er stadig ikke gode til at forhandle løn, siges der, og kvinder søger heller ikke topstillinger, men holder sig til mellemløsniveauet. Hvorfor mon det er så svært for kvinder at finde mod og pågængelighed i forhold til job og løn? Skal vi være mere som mændene? Nogle gange føler jeg, at det er det, der forventes, når debatten drejes ind på topstillinger og løn.

Men nej tak, jeg har ikke brug for at 'mande mig op' for at kunne slå rumpen i chefsædet. Jeg er kvinde og stolt af det!

Der må være en anden måde at løse problemet på, for det er hårde tider for nutidens topledere; du skal arbejde langt over 37 timer om ugen, og derudover helst være til rådighed 24/7 og undlade børnefødsler. Og hvis det alligevel sker; ikke tage barsel eller gøre krav på barnets første sygedag og anden løstid.

Så jeg forstår godt, at mange kvinder ikke har lyst til at søge topstillinger og ende i en arbejdskultur, hvor de færreste kan få tingene til at hænge sammen i fami-

lien. For på det punkt er alt jo, som det plejer – sidst jeg kiggede i statistikken, var det i al fald stadig kvinderne, der udførte 80 % af arbejdet derhjemme og stadig kvinderne, der tager størstedelen af barslen.

Jeg fandt en interessant artikel på lederne.dk, der på en dejlig og indlysende måde beskriver problemstillingen, kvinder i topledelse. Den er skrevet af Sabrina Drevsfeld og hedder "Design en chefstol der passer til kvinder".

Sabrina Drevsfeld hævder, at vil virksomhederne gerne have kvinder i topledelsen, så skal de ændre på den fremgangsmåde, de benytter nu, når de rekrutterer og ansætter, og samtidig gøre arbejdspladsen mere familievenlig.

Jeg mener også, der skal udvikles en ny chefstol, for den, der eksisterer i dag, er støbt efter en skabelon, der passede forgangne tiders prioriteringer (I ved, dengang kvinderne gik hjem og holdt hus, mens manden tjente pengene).

I dag er alt anderledes, og vi, både mænd og kvinder, har fået nye prioriteringer. Den gamle stol er slidt op og trænger til en udskiftning, for mange mænd vil have mere tid med ungerne, og mange kvinder ønsker sig et spændende job, der kan gå i spænd med det at være mor.

Jeg anbefaler, at man læser Sabrina Drevsfelds artikel og selv tager stilling til, om man syntes, hun har fat i noget. Men vil gerne, her til slut, lige gentage de 5 veje til flere kvinder i ledelsen, som Sabrina Drevsfeld opfordrer virksomhederne til at skele til. Skal jeg på falderebet komme med et enkelt ændringsforslag til den i øvrigt udmærkede liste, vil jeg lade punkt 4 bytte plads med punkt 1. For jeg tror, at flere kvinder helt af sig selv ville gøre krav på chefstolen, hvis bare dette punkt var den kultur, der herskede i virksomhederne.

1. Virksomhederne skal selv finde frem til kvindelige kandidater
2. Kvinder skal opfordres til at søge lederstillingerne
3. Opret mentorordninger, der kan sprede erfaringer
4. Tilpas lederjobbet til lederens familieliv
5. Sæt fokus på rollemodeller

Kærlig hilsen
Mette Bundgaard

Kvindene&Samfundets faste redaktion:

Ida Blinkenberg Lidell, cand.mag. i moderne kultur & kulturformidling.

Mette Bundgaard, grafisk designer og blogskribent.

Mette Marie Stæhr Harder, cand.scient.pol.

Rikke Drejer, cand.scient.pol. og HD i organisation.

Fabjana Popovic, cand.soc. i Politisk Kommunikation og Ledelse.

Maria R. Ahlgreen, cand.scient.pol., MA in International Relations.

Thea Ann Spø Pedersen, stud.psych.

Nynne-Cecilie Schmidt, stud.mag. i historie

Lisa Holmfjord (ansuh.redaktør), socialrådgiver, MA i retorik og kommunikation.

Gæsteskribenter og anmelder:

Rebekka Mahler, forskningsbibliotekar hos KVINFO.

Louise Therhildsen, stud.mag. i retorik.

Sara Tønner Hansen, stud.mag. i kommunikation.

Inger L. Nørgård, cand.mag. i historie og kønsforskning.

Kvindene&Samfundet udkommer i 2011

i 2 ordinære udgaver.

Annoncer optages efter aftale.

Indlæg offentliggøres på

www.danskkvindesamfund.dk

Medlemskab af Dansk Kuindesamfund inkl. abonnement

på Kvindene&Samfundet koster: 225 kr. pr. halvår.

For studerende 150 kr. pr. halvår.

Vil du i kontakt med Dansk Kuindesamfund?

Sekretariat

Charlotte Ferslev Møller

Niels Hemmingsens Gade 10, 3., 1153 København K

T: 33 15 78 37

E: sekretariat@danskkvindesamfund.dk

Dansk Kuindesamfunds Kredse og Netværk:

Frederikshaun/Sæby

Alice Fredborg Sørensen

Karetmagervej 24

9300 Sæby

T: 98 46 16 60

Hellerup

Susi Alsfelt Riise-Knudsen

Fortunvej 41

2920 Charlottenlund

T: 39 64 40 10

E: susi_riise_knudsen@hotmail.com

Horsens

Birgitte Ørnstrup

Byuangen 81

8700 Horsens

T: 75 65 81 61

E: birgitteorn@gmail.com

Kolding

Inger Olsen

Haslevej 15

6000 Kolding

T: 75 52 35 17

København

Anne-Marie Krøyer

Holger Danskes Vej 79, 4.tv.

2000 Frederiksberg C

T: 44 98 50 42

E: anne-marie@mail-online.dk

Odense

Karen Huszar

Krokusvej 5

5000 Odense C

T: 25 17 20 58

E: khuszar@youmail.dk

Roskilde

Henriette Koefod

Store Stensager 6

Højby

4320 Lejre

T: 46 48 11 43

Thy/Mors

Mette Lund

Fuglesøparken 32

7900 Nykøbing Mors

T: 97 72 25 55

E: mette@lund.mail.dk

Vejle

Kirsten Dalager

Horsuangen 10

7120 Vejle

T: 75 81 53 46

E: kirsten.dalager@gmail.com

Århus

Anne Louise Hylldal

Jærggårdsgade 21, 1.

8000 Århus C

E: annelouisehylldal@gmail.com

Kuindenetværk for Nordjylland

Randi Stub Petersen

Ottrupgård 9

9520 Skørping

T: 41 10 88 12

E: randistub@mail.dk

PORTRÆT
 CECILIE NØRGAARD

Køn og ligestilling i børnehøjde

AF SARA LYKKE TØNNER HANSEN

Diskussioner om køn og ligestilling er ikke kun noget, der hører voksenverdenen til. Cecilie Nørgaard har sammen med sin kollega Bonnie Vittrup forfattet undervisningsmaterialer til folkeskolen om bl.a. køn, ligestilling og demokrati. Formålet er at gøre børn bevidste om den kultur, de lever i, og give dem redskaber til at agere i et samfund, hvor stereotypiske billeder af køn fylder meget.

Børnene skal ikke lade sig begrænse af dette, men lære at acceptere og agere ud fra et mere mangfoldigt kønsbillede.

Cecilie Nørgaard er uddannet folkeskolelærer, cand.pæd.soc, og

arbejder i dag som konsulent, forfatter og foredragsholder.

Kvindene-Samfundet har mødt hende til en samtale om køn og ligestilling.

Cecilie Nørgaards interesse for køn startede i en meget tidlig alder. Hun legede ikke med dukker som de jævnaldrende veninder og blev derfor mødt med forundring fra omverden og fik derfor en følelse af ikke at være en 'rigtig' pige. Denne følelse har mange andre børn også.

Problemet med den gængse opfattelse af køn er, at den fylder så meget og skaber stereotype strukturer. Piger og drenge (og kvinder og mænd) bliver mødt med en forventning om, at deres opførsel, potentialer og drømme bestemmes af deres biologiske køn. Børnene reproducerer disse billeder af at være en stille, lyserød pige eller en vild, højtråbende dreng. Et problematisk eksempel på dette er den fordom, samfundet har skabt om, at drenge er mere vilde og ukoncentrerede i skolen end piger. Dette fører til, at de faglige forventninger til drengene er lavere end til pigerne. Og for drengene selv er der mere prestige i at leve op til idealet om at være en 'rigtig' dreng end en god elev.

Cecilie Nørgaard ser ikke biologien som afgørende. Piger er mere forskellige fra hinanden, og drenge er mere forskellige fra hinanden, end piger og drenge er forskellige. Det afgørende er, hvordan vi fortolker biologien.

Cecilie Nørgaard mener, at det essentielle for at slippe af med gængse fordomme om kønnene er oplysning og uddannelse om køn og ligestilling. Og folkeskolen er et godt sted at starte. Her er det afgørende, at lærerne bliver uddannet til at undervise i køn. Lærerne skal

have en forståelse af, at køn også er et kulturelt produkt og derfor kan ændres. Cecilie Nørgaard ser ikke 'køn' som et selvstændigt fag i skolen, men som et perspektiv i al undervisning. Ligesom det i samfundet bør være et af mange perspektiver på individet og kulturen.

Et andet helt centralt område er, at vi som samfund anerkender, at køn er et vidensfelt, og at vi skal respektere og bruge den viden, der er på området.

Fordi køn er den sociale kategori, der fylder mest i samfundet, mener Cecilie Nørgaard, at det er vigtigt at tale om køn, så vi kan forstå og nuancere den kønnede kultur, vi lever i. En mere mangfoldig tilgang til køn vil skabe flere muligheder for børn og voksne, så et menneske bliver mødt som det individ, det menneske er, og ikke først som dreng, pige, mand eller kvinde.